

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

KATEDRA SLAVISTIKY

ANALÝZA POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU V CHANTY-MANSIJSKU

ANALYSIS OF TOURISM POTENTIAL IN KHANTY-MANSIYSK

АНАЛИЗ ТУРИСТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ХАНТЫ-МАНСИЙСКА

Bakalářská práce

Vypracovala: Tereza Šerková

Obor: Ruština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast

Vedoucí práce: Elena Bílá, pod záštitou Mgr. Jekatěriny Mikešové, Ph.D.

OLOMOUC 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci, dne 17.4.2014

.....

Děkuji Eleně Bílé za odborné vedení bakalářské práce a za poskytování cenných rad a připomínek při vypracovávání této práce.

.....

Obsah

ÚVOD	6
1. FYZICKO - GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA CHANTY-MANSIJSKÉ OBLASTI	7
1.1 ZEMĚPISNÁ POLOHA.....	7
1.2 ČASOVÉ PÁSMO	8
1.3 POVRCH	8
1.4 KLIMAT.....	10
1.5 FLORA	11
1.6 FAUNA	11
1.7 VODSTVO	12
2. HISTORIE	14
3. OBYVATELSTVO.....	17
4. KULTURA A TRADICE.....	18
4.1 JAZYK.....	18
4.2 SVÁTKY	19
4.3 KUCHYNĚ.....	20
5. EKONOMIKA.....	22
5.1 PRŮMYSL	22
5.1.1 ČESKÉ FIRMY V CHANTY-MANSIJSKU.....	23
5.2 ZEMĚDĚLSTVÍ.....	24
5.3 SPORT	26
5.4 EKOLOGIE	27
6. POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU	29
6.1 MAPOVÁNÍ TURISTICKY ATRAKTIVNÍCH MÍST	29
6.1.1 PAMÁTKY.....	31
6.2 DOPRAVA.....	32
6.2.1 LETECKÁ DOPRAVA	32
6.2.2 ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA	33
6.2.3 AUTOBUSOVÁ A AUTOMOBILOVÁ DOPRAVA	34
6.2.4 LODNÍ DOPRAVA.....	34
6.3 UBYTOVÁNÍ	35
6.4 GASTRONOMIE	36
7. NÁVRH VLASTNÍHO ZÁJEZDU DO CHANTY-MANSIJSKU	39

ZÁVĚR	42
РЕЗЮМЕ	44
BIBLIOGRAFIE	49
PŘÍLOHY	53
Příloha č.1 Chanty-Mansijský autonomní okruh - Jugra.....	53
Příloha č.2 Chantové a Mansijci.....	53
Příloha č.3 Svátek vran.....	54
Příloha č.4 Biatlonový areál	54
Příloha č.5 Letiště v Chanty-Mansijsku	55
Příloha č.6 Kostel "Воскресения Христова"	55
ANOTACE	56
ANNOTATION	57

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá představením a analýzou potenciálu cestovního ruchu v oblasti Chanty-Mansijsku. Vybrala jsem si toto téma ze dvou důvodů. Jedním z nich je má obrovská náklonnost ke sféře geografie a cestovního ruchu, kterou ráda rozvíjím. Druhým důvodem je to, že Chanty-Mansijský autonomní okruh Jugra, je ve své podstatě pro nás Evropany zcela neznámým územím, přitom je pro Rusko tak významný. V mnoha oblastech je tento region zcela unikátní a velmi zajímavý. Cílem mé práce je seznámení s Chanty-Mansijským okruhem a následná analýza potenciálu cestovního ruchu této oblasti.

V úvodní kapitole se věnuji fyzickogeografické charakteristice Chanty-Mansijské oblasti. Představuji, dle dané fyzickogeografické posloupnosti, území tohoto regionu. V první řadě je to zeměpisná poloha, na kterou navazuje umístění oblasti, co se týče časových pásem. Pokračuji povrchem, následuje klimát regionu, flóra a fauna, a kapitola je zakončena vodstvím daného autonomního okruhu.

Další kapitola se zabývá historií tohoto území. Zabývám se jí od úplně prvních zmínek osídlení oblasti v době mezolitu, až po současnost. Taktéž se věnuji obyvatelstvu Chanty-Mansijského autonomního okruhu – Jugra, což znamená národnostnímu složení, počtu obyvatel, ale i například srovnání porodnosti a úmrtnosti v regionu. V této kapitole je zmíněna i kultura a tradice oblasti, kde se zaměřuji na kuchyni, místní svátky a taktéž na specifické jazyky regionu.

Poslední kapitola teoretické části se zabývá ekonomikou dané oblasti. Nejprve se zabírám průmyslem, který je pro tuto oblast nejdůležitějším faktorem rozvoje. Zde jsem zařadila i krátkou podkapitolu o českých firmách působících v regionu. Dále se zaměřuji na zemědělství, ekologii a sport, který je pro ekonomiku a rozvoj kraje velmi významný.

Všechny předešlé kapitoly slouží jako základ k praktické části, neboť jejich znalost podmiňuje zpracování další části mé bakalářské práce. V této části se zabírám již zmíněným potenciálem cestovního ruchu v oblasti Chanty-Mansijsku. Nejprve rozebírám turisticky atraktivní místa a památky. Dále pak dopravu, ubytovací zařízení a gastronomické podniky. Na závěr této kapitoly přikládám mnou sestavený návrh zájezdu do Chanty-Mansijsku.

V příloze jsou pak přiloženy obrazové materiály, které bakalářskou práci dokreslují.

1. FYZICKO - GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA CHANTY-MANSIJSKÉ OBLASTI

1.1 ZEMĚPISNÁ POLOHA

Chanty-Mansijský autonomní okruh - Jugra, se nachází v severní části Ruska a euroasijského kontinentu. Rozprostírá se severovýchodně od Moskvy, od které je vzdušnou čarou vzdálen okolo 1903 km. Zeměpisné souřadnice města jsou: 61°00'02.96" severní šíře a 69°00'22.46" východní délky. Ze západu na východ se teritorium rozkládá na 1400 km od východních svahů Severního Uralu až téměř k břehům řeky Jenisej. Nejsevernější bod je umístěn u pramene řeky Chulga v Berezovském okrese, nejjižnější bod je v blízkosti obce Kuminsky, nejzápadnější bod je v horách severního Uralu u pramene řeky Severní Sosvy a nejvýchodnější bod leží u pramene řeky Vac. V severní části kraj sousedí s Jamalo-Nenětským autonomním okresem, na severozápadě s Republikou Komi, na jihozápadě se Sverdlovskou oblastí, na jihu s Tobolskou a Uvatskou oblastí Ťumenského kraje a na jihovýchodě a východě s Tomskou Oblastí a Krasnojarským krajem. Celé toto území Jurgy náleží k regionu Dálného Severu.¹

Název Jugry, oblasti Severního Uralu, kde žili Ugorsko-Chantijské a částečně Mansijské kmeny, byl používán již v ruských pramenech XII.-XVII. století. Etnonymum Jugra se zachovalo v geografických názvech na dálném severovýchodě Evropy, jako je například Jugorský průliv a Jugorský poloostrov.²

Jugra je členem Ruské Federace a spadá do Ťumenské oblasti. Ta se nachází v Uralském federálním okruhu.³

Hranice regionu byly rozděleny dle ustanovení předsednictva Ruského Ústředního Výkonného Výboru dne 10. 12. 1930: "O organizaci národních sjednocení se v oblasti

---

¹ Географическое положение. *Admhmao* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedeniya/obshie/4013d6bc-643c-422e-b5d9-8202923bef0e!/ut/p/b1/hZBdC4JAEV_Uc7oqrv7KFZ-BJmi2e5LaIQstAoRRv--FYJlqObtwuHcy4AEwWzmctvjBA4g-2ZUXXNTQ99cpiz9Y5CUxX4T2ZixjGESr4syzzISxRRqEKGhhKHwywX4T5KCVK227idtoUUZdxjzCKWEu9zxoF6aFvnpwLwyDu5imKTbHm-BWUIEXsCPkclA9G0wT0Fj2PMK8xQx9qEEsYJtPOgzaHl9LFpUOz12T76EFVY!/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/

² Югра (земля). *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: [http://ru.wikipedia.org/wiki/Югра_\(земля\)](http://ru.wikipedia.org/wiki/Югра_(земля))

³ Ханты-Мансийский автономный округ - Югра, *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: http://ru.wikipedia.org/wiki/Ханты-Мансийский_автономный_округ_—_Югра

migrace malých národů severu". Jugra zahrnuje města okresního typu: Bělojarskij, Kogalym, Langepas, Megion, Neftějugansk, Nižněvartovsk, Njagaň, Pokači, Pyť-Jach, Radužnyj, Surgut, Uraj, Chanty-Mansijsk a Jugorsk. Dále oblasti: Bělojarskou, Běrezovskou, Kondinskou, Neftějuganskou, Nižněvartovsko, Oktjábrskou, Sovětskou, Surgutskou a Chanty-Mansijskou.⁴

1.2 ČASOVÉ PÁSMO

Chanty-Mansijsk, stejně tak jako celý Chanty-Mansijský autonomní okruh – Jurga, se rozprostírá v časovém pásmu Jekatěrinburského času. Je oficiálním časem v Baškortostáně, Perském kraji, Kurganské, Orenburské, Svěrdlovské, Ťumenské, Čeljabinské oblasti, Chanty-Mansijské a Jamalo-Něnecké autonomní oblasti. Časový posun UTC je přibližně +6:00 hodin. Od Moskevského času se tento časový pás odlišuje o zhruba +2 hodiny a označuje se v Rusku jako MSK+2. Celková plocha, kterou toto časové pásmo zaujímá, je 3,55 milionu km².⁵

1.3 POVRCH

Oblast Chanty-Mansijského regionu se rozprostírá na území Západosibiřské roviny situované v samém středu Ruska. Povrch západosibiřské tabule se v jižní části skládá z usazenin neogénu a paleogénu; v severní z kvartérních hornin: písčných (kontinentálních), vodně-ledovcových, ledovcových, ledovcově-mořských, mořských.⁶ Rovina Západní Sibíře je součástí mladé platformy s hluboce ponořeným základem. Rovinatý povrch se zformoval během mezozoika a kenozoika následkem usazení sedimentů, přinášných z okolních vyvýšených území Uralu, centrálního Kazachstánu, jihosibiřských hor a vysoké sibiřské platformy.⁷

---

⁴ Географическое положение. *Admhmao* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedenija/obshie/6cb2d62b-10bc-409c-874b-e7df078a9b3a/!ut/p/b1/hc5tC4IwEMDxT5R3OnXbS4ncNGgoPrS9CYsQ

⁵ Екатеринбургское время *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: http://ru.wikipedia.org/wiki/Екатеринбургское_время

⁶ SKOKAN, Ladislav. *RUSKO-Geografický přehled*. Ústí nad Labem: UJEP, 2005, s. 8.

⁷ SKOKAN, Ladislav. *RUSKO-Geografický přehled*. Ústí nad Labem: UJEP, 2005, s. 10.

Západosibiřská rovina zaujímá celou západní část Sibiře od Uralu na západě, až po Středosibiřskou náhorní plošinu na východě. Na ní jsou rozprostřeny regiony Ruska (okolo 1/7 území státu) a sever Kazachstánu. Plocha tohoto území je okolo 2,6 milionů km²; rozloha ze severu na jih je 2500 km a ze západu na východ – až 1900 km.⁸

Nejvyšší horou této oblasti je i nejvyšší hora Uralu – hora "Народная". Tyčí se do výšky 1895 metrů nad mořem. Rozprostírá se v severní části Uralu na hranici republiky Komi a Chanty-Mansijské autonomní oblasti. Nejvyšší bod se nachází asi půl kilometru od hranice směrem na stranu Chanty-Mansijské oblasti.⁹

Hlavními řekami oblasti jsou Ob, Irtyš a Jenisej, které mají velké množství přítoků. Také se zde nachází mnoho jezer a bažin. Bažiny a zabahněné půdy zabírají asi 2 mil. km², tj. víc než desetinu Ruska. Bažinaté půdy se nacházejí v zóně nadbytku vláhy, jejíž jižní hranice se shoduje s hranicí lesa. Největší zabahnění je proto charakteristické pro lesní pásmo, kde se soustřeďuje až 80 % zdrojů rašeliny. Mocnost rašelinných ložisek v lesní zóně evropského Ruska činí 4-6 m, na Západní Sibiři 10 m i více. K formování bažin přispívá zpomalení procesu povrchového odtoku, slabá drenáž krajiny říční sítí a hydrogeologické podmínky, jež vedou k hromadění povodňových vod a zasycení snížených částí říčních niv podzemními vodami. Nejzabahněnější jsou sever evropské části Ruska (v Karélii a na Kole zabírají bažiny v průměru 30 % povrchu), Západosibiřská rovina a Severosibiřská (Tajmyrská) nížina. Největším zabahněným územím v Rusku a na Zemi vůbec je Západosibiřská rovina. Nachází se tam víc než čtvrtina rašelinných bažin světa. Zabahněná plocha na Západní Sibiři tvoří polovinu celkové rozlohy roviny a na řadě rozvodí dosahuje 80 % povrchu. Zabahněná plocha se každoročně zvětšuje o 8 000 ha; přírůstek rašelinišť do výšky dosahuje za tisíciletí v průměru 0,5-1 m. Objem vody v bažinách Západní Sibiře se odhaduje na 1 000 km², tj. na 2,5 násobek objemu ročního odtoku Obu.¹⁰

Jugra se nachází v oblasti tajgy, což je souvislé pásmo jehličnatých lesů, které se vyskytuje jen na severní polokouli. Největší plochu zaujímá na Sibiři, odkud také pochází i jeho místní název tajga, používaný dnes jako ustálené označení pásma jehličnatých lesů v mnoha jazycích. V Rusku tajga se rozkládá od Baltského až k Ochotskému moři a zabírá asi 65 % území Ruska. Rozlišuje se obvykle evropská, západosibiřská a východosibiřská

⁸ Западно-Сибирская равнина. *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://ru.wikipedia.org/wiki/Западно-Сибирская_равнина

⁹ Народная (гора). *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: [http://ru.wikipedia.org/wiki/Народная_\(гора\)](http://ru.wikipedia.org/wiki/Народная_(гора))

¹⁰ SKOKAN, Ladislav. *RUSKO-Geografický přehled*. Ústí nad Labem: UJEP, 2005, s. 24-25.

tajga. Podnebí pásma jehličnatých lesů se vyznačuje celoroční převahou srážek nad výparem, krátkým a poměrně teplým létem a výrazně chladnou zimou. Sněhová pokrývka se pravidelně vyskytuje po dobu 6-8 měsíců. V severní Evropě a západní Sibiři leží průměrně do 1m sněhu. Značnou část rozlohy pásma jehličnatých lesů, kde průměrná roční teplota klesá pod 0 stupňů Celsia, zaujímá dlouhodobě zmrzlá půda (permafrost). Dostatečné zavlažení povrchu vyvolává v prostředí jehličnatých lesů tvorbu podzolových půd.¹¹

1.4 KLIMAT

Chanty-Mansijská autonomní oblast se rozkládá na hranici jedné přírodní zóny – lesní. Hlavní část území této oblasti tvoří silně bažinatá tajga. Mezi bažinami a lesy se rozprostírá více než 25 tisíc jezer. Vodní režim řek je charakteristický rozsáhlými jarně-letními povodněmi. Jarní vody se rozlévají do širokých zátopových oblastí řek a vytváří tak rozsáhlá znečištěná území. V zimě řeky zamrzají na dobu dlouhou, někdy až 6 měsíců.

Podnebí této oblasti je silně kontinentální, je charakteristické rychlou změnou počasí a to především v přechodných obdobích – tj. od podzimu do zimy a od jara do léta a také během dne. Zima je tu surová s dlouhotrvajícími sněžnými podmínkami, léto je krátké a relativně teplé. Přechodná období (jaro, podzim) jsou charakteristická jarními večerními a ranními podzimními mrazíky. Kromě toho se podnebí této oblasti taktéž odlišuje velkou rozmanitostí mikroklimatických zvláštností. Průměrná lednová teplota se pohybuje v rozmezí od -18 do -24 stupňů Celsia. Období, kdy se teplota vzduchu pohybuje v minusových teplotách, v oblasti trvá až 7 měsíců, tj. od října do dubna. Perioda trvalé sněhové pokrývky trvá 180 až 200 dní, tj. od konce října do začátku května. Do poloviny června se často objevují ranní mrazíky. Nejteplejší měsíc je červen, průměrná teplota se pohybuje od +15,7 do +18,4 stupňů Celsia. V létě převládá severní proudění větru, na rozdíl od zimy, kdy častěji fouká jižní vítr. Roční úhrn srážek se pohybuje v rozmezí mezi 400 a 550 milimetry. Průměrná výška sněžné pokrývky je od 50 do 80 centimetrů. V červenci padá nejvíce srážek, což je okolo 15% ročního průměru. V zimě je tlak na území oblasti mnohem menší než třeba na hranicích Asijské tlakové výše. Příliv vzdušných mas z oblasti Atlantiku je vždy

---

¹¹ *Příroda a lidé Země*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, s.r.o., 2003, s. 58.

doprovázen oteplením, sněžením a oblevou. Průměrné hodnoty atmosférického tlaku v červenci (754-756 milimetrů) jsou nižší než v Arktidě, ale zase vyšší než v Centrální Asii.¹²

1.5 FLORA

Na severu západosibiřské tajgy jsou lesy smrkové i modřínové, podobně jako v lesotundře; připojuje se k nim limba sibiřská a bříza, v údolích bývají zaplavované smrkovo-limbové lesy. Směrem k jihu jich přibývá, připojuje se jedle; limba sibiřská tvoří místy téměř čisté porosty v zaplavovaných údolích řek. Na rozvodních bažinatých plochách, pokud jsou dobře drénované, se vytváří "urman", hustý jehličnatý les s převahou jedle, dále pak smrku, sibiřské limby, ale s minimem modřínů. V bylinném patru dominují koberce brusinek, borůvek, vřesu a mechů, které rostou zejména v rozsáhlých rašeliništích a močálech.¹³

1.6 FAUNA

Živočišstvo v zóně tajgy je velmi sourodé v celém jejím prostoru. V tajze žije kolem 200 druhů hnízdících ptáků, asi 60 druhů savců, 4-5 druhů plazů a obojživelníků. Typičtí a rozšíření jsou medvěd brtník, los lesní, kuna sobol, rys, kuna lesní i sibiřská, rosomák, hranostaj, veverky, zajíc běláček, hraboš polní, z ptáků tetřevové, jeřáb, jeřábek, mnoho druhů pěvců, a také sovy a sýčci. Regionální rozdíly se nejvíce projevují v druhovém složení ptáků a savců. Mezi ptáky se vyčleňuje typický "sibiřský komplex", zahrnující několik druhů slavíků, drozdů, pěnicí atd. Populace velkých savců jsou v různých regionech tajgy zastoupeny různými odrůdami. V západní části zóny je silný vliv evropské fauny. Pouze tam se vyskytuje evropský norek a kuna lesní. Plchové pronikají do jihozápadní tajgy, ale tetřevy a drozdi jsou rozšířeni až k Leně. Pestrůst a početnost živočichů v tajze roste od severu k jihu.¹⁴

---

¹² Природно-климатические особенности города Ханты-Мансийска. *Ugra-service* [online]. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.ugra-service.ru/ru.php?idp=4>

¹³ SKOKAN, Ladislav. *RUSKO-Geografický přehled*. Ústí nad Labem: UJEP, 2005, s. 31.

¹⁴ SKOKAN, Ladislav. *RUSKO-Geografický přehled*. Ústí nad Labem: UJEP, 2005, s. 35.

1.7 VODSTVO

Na Západosibiřské rovině, kde jsou analogické typy řek jako v přírodních pásech Východoevropské roviny, se vodní režim řek pásu jehličnaté tajgy vyznačuje jarními povodněmi delší doby trvání, podmíněné zpomalováním povrchového odtoku na rozlehlých zabahněných rozvodních plošinách a na širokých zaplavovaných nivách. Další odchylkou je větší podíl letních srážek a podzemní vody na ročním odtoku. Léto a začátek podzimu je na nich obdobím zvýšených průtoků. V dlouhé zimě jsou však řeky velmi málo vodné a zamrzají až na 7 měsíců. Na středním a dolním toku největší řeky Obu odtéká během letních měsíců 45 až 59 % celoročního množství, zatímco na jaře jen 33 (Novosibirsk) až 11 % (Salechard).¹⁵

Největší řekou Chanty-Mansijské oblasti je řeka Ob. Je jednou z největších řek jak v Rusku, tak i na celém světě. V rámci Ruska je třetí nejvodnatější (po Jeniseji a Leně). Řeka vzniká v pohoří Altaj soutokem řeky Biji a Katuni. Její délka je 3650 kilometrů a velikost jejího povodí je 2 990 000 km². V jejím ústí pak vytváří Obský záliv a vlévá se do Karského moře.

Podle charakteru říční sítě, podmínek napájení a tvorby vodního režimu je Ob rozdělen do tří částí: horní (do ústí Tomi), střední (do ústí Irtyše) a dolní (do Obského zálivu).

Řeka je tvořena a napájena převážně sněhem. Největšího průtoku dosahuje v období jarně-letních povodní. V závislosti na tom, jak je surová zima, je řeka zamrzlá 180 až 220 dní v roce.

Hlavním přítokem je řeka Irtyš. Délka jejího pramene od hranice Mongolska a Číny až do vlévání se z levé strany do Obu je 4248 kilometrů, což je větší délka než délka samotného Obu. Dalšími důležitými přítoky jsou: zleva - Katuň (zdrojnice), Pesčanaja, Anuj, Čaryš, Alej, Barnaulka, Kasmala, Šegarka, Čaja, Parabel, Vasjugan, Velký Jugan, Severní Sosva, Velký Salym, Irtyš, Severní Sosva, Ščučja, Synja. Zprava - Bija (zdrojnice), Čumyš, Berd, Inja, Tom, Čulym, Keť, Tym, Kyjevský Jogan, Vach, Vatinský Jegan, Tromjegan, Pim, Ljamin, Nazym, Kazym, Kunovat, Poluj.

V povodí Obu se nachází ložiska ropy, zemního plynu, uhlí a téměř polovina ruských zásob rašeliny. V současné době žije v řece Ob a Obském zálivu okolo 50 druhů a poddruhů

---

¹⁵ SKOKAN, L., NETOPIL, R., *Geografie SSSR*. Praha:Státní pedagogické nakladatelství, n. p., 1989, s. 72.

ryb, kdy polovina z nich je hospodářsky užitná. Nejcennějšími druhy jsou: jeseter, jeseter malý, bílý losos, muksun, čir, tugun, síh, síh peled'. Nejvíce průmyslově využívané jsou převážně běžné ryby jako - candát, štika, jelec, mník, cejn, bělice, plotice, karas a okoun.¹⁶

V Chanty-Mansijském autonomním okruhu je možné napočítat okolo 290 tisíc jezer, které mají rozlohu větší než 1 hektar. Jejich celková rozloha je větší než 30 000 km². Na území autonomního okruhu jsou rozprostřena velmi nerovnoměrně. Nejvíce se jich nachází ve středním "Приобье", asi okolo 220 000, což tvoří 3/4 celkového množství. 93 % jich leží na pravém břehu řeky Ob, to znamená, že 90 000 jezer spadá do povodí řeky Tromegan, 36 000 patří do povodí řeky Vach, do povodí Ljamin spadá více než 30 000 a do povodí Pim okolo 24 000 jezer. Společně s územím středního "Приобье", při levém břehu Obu, je možné spočítat skoro 17 000 jezer. Do povodí řeky Konda spadá 44 000 jezer a do povodí Kazym 17 500 jezer. Nejvíce jezer je ale v Běrezovském a Sovětském okrese.¹⁷

---

¹⁶ Обь. *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Обь>

¹⁷ Информация о водных объектах Югры. *Ugrales* [online]. [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://ugrales.ru/?q=node/1582>

2. HISTORIE

Legendární Jugra je historickou vlastí především Obsko-Ugrijských národů: Chantů, Mansijců, Něnetsů a Selkupsů. Věnovali se lovu, rybolovu a chovu zvířat. Poté co je Turkické národy vytlačili z jihu na sever, přizpůsobili své dovednosti surovějším podmínkám. Ve svém novém působišti se začali věnovat ochočování sobů.

Nejstarší zmínky o osídlení teritoria Chanty-Mansijského autonomního okruhu Jugry, jsou známy již z dob mezolitu. Během neolitické sféry byly osady zakládány většinou na levém břehu řeky Ob. Naopak ve starší době bronzové byl velký počet osad na pravém břehu Obu (Barsova Hora, Surgutský okres). V rané éře doby železné bylo osídlováno "Приобье". Během raného středověku se objevuje rozšíření kmenového systému a tvorba nejcharakterističtějších rysů Chantyjských a Mansijských etnických skupin.

V prvním tisíciletí našeho letopočtu se v oblasti tajgy na pravém břehu Obu se objevila velké hradiště - tvrz Chanty. Její obyvatelé lovili kožešinová zvířata, věnovali se i rybolovu a obraně proti nepřátelům.

V první polovině druhého tisíciletí našeho letopočtu byly tvořeny hlavní rysy materiální a duchovní kultury Chantů, Mansů a lesních Něnetsů. Předpokládá se, že od té doby neproběhly žádné jiné zásadní změny.

Ve XII. – XIII. století se v oblasti okolo řek Irtyš a Ob tvoří geograficko-rodové sjednocení Chantů a Mansijsů, nazvané jako tzv. knížectví. Každé knížectví mělo své vlastní hlavní město, které bylo správním, kulturním a hospodářským centrem. Od druhé poloviny XIII. století se novým faktorem pro rozvoj oblasti stalo zařazení území do společenství Zlaté Hordy. Během tohoto období Sibiřané, což jsou lidé pocházející ze spojení Ugrů a Turků, jmenovali své první vojevůdce, kteří vedli vojenské oddíly a předávali si své následnictví dědičně. V XIII. století se mezi Sibiřany objevil vůdce Tajbuga, který založil město Čimgi-Turu, které bylo centrem Ťumenské oblasti.

Na konci století XIV. století vedl rozpad Zlaté hordy k izolaci Ťumenského Chanátu, který měl své hlavní město v Čimgi-Turu a vládla mu dynastie Tajbuginů. V roce 1495 byl vytvořen Sibiřský Chanát, jehož hlavním městem byl Kašlyk. V tomto období vznikly základní principy politicko-administrativní a sociálně-ekonomické organizace území. V té době byla tato oblast nazývána jako Jugra.

Začátek postupného připojování Sibiře k Moskevskému státu byl zahájen v roce 1582 pochodem jednotky vojevůdce Ermaka. Na podzim roku 1585, po smrti Ermaka, kozáci pod vedením vojevůdce Ivana Mansurova založili při ústí řeky Irtyš, na pravém břehu Obu, první ruské opevněné sídlo - město Ob. Tak se Mansijské a Chantské země staly součástí ruského státu, což bylo nakonec upevněno v roce 1592, kdy byla založena města Pelyma, Berezova a v roce 1594 město Surguta. Města, která byla na severu u řeky Ob založena, se stala místy vhodnými k obchodu. Na nejrušnějších místech oblasti vznikly tzv. "ямы", které sloužili k výměně koňského spřežení. V roce 1637 byly založeny dvě "ямы" – Demjanská a Samarovská, což je nyní město Chanty-Mansijsk.

Rozhodnutím Petra I. byla v roce 1708 založena Sibiřská provincie, do které byla zahrnuta města Berezov a Surgut. V roce 1775, na základě výnosu Kateřiny II. byla zase vytvořena Tobolská provincie. XVIII. – XIX. století se lišilo klidnou politikou vůči západní Sibiři. Kateřina II. na tomto území vytvořila hospodářskou oblast pro evropskou část Ruska. Od poloviny XVIII. století se toto území stalo místem vyhnanství pro politické zločince. Ve výkonu trestu tu byl kněz Alexander Menšikov, všichni kněží z rodinného klanu Dolgorukých i hrabě Andrej Osterman. Po událostech na Senátním náměstí sem do exilu umísťovali taktéž děkabristy.

Ve XIX. století, zvláště pak v jeho druhé polovině, v regionu došlo k rozvoji kapitalistických vztahů. Začaly výrazně růst obraty tamějších veletrhů: Surgutského, Berezovského, Larjanského a Juganského.

Na konci roku 1920 došlo ke kolektivizaci kraje. Od roku 1930 sem začali z celého Ruska posílat dělníky na nucené práce, pod jejichž rukama bylo z velké části postaveno celé město Chanty-Mansijsk. Dělníci taktéž pracovali i na vybaveních pro domácnosti místních obyvatel. Jedním z předních odvětví se stal dřevozpracující průmysl, který využíval dřeva jak ze Sibiře, tak i z Uralu. V roce 1934 byly podniknuty první kroky k průzkumům a následné těžbě ropy a zemního plynu.

Následně se začalo jednat o vzniku Chanty–Mansijského autonomního okruhu. Ten byl vytvořen 23. října 1940 dle vyhlášky Představitelstva Nejvyšší Rady Ruské sovětské federativní socialistické republiky, kdy byl Ostjako-Vogulský národní okres přejmenován na Chanty-Mansijský. 14. srpna 1944, se pak připojil k nově vytvořené Ťumenské oblasti.

Od konce 50. let začalo územní formování regionu. V roce 1957 se Mikojanovský okres přejmenoval na Oktjábrský a po 3 letech i Samarovská oblast získala název Chanty-Mansijského okruhu. V roce 1962 se Samarovský okres zase přejmenoval na Nižněvartovský. 15. února 1968 byl založen Sovětský okres a 23. července 1980 se objevil na mapě Jurgy i Něžtėjuganský okres. Mnohem později, až v roce 1988, bylo vytvořeno město Bělojarský a taktéž Bělojarský okres.

V souladu s ústavou SSSR, která byla přijata 07.10.1977, dostal Chanty-Mansijský národní okruh statut autonomního, a přejmenoval se na Chanty-Mansijský autonomní okruh. Ústava z roku 1993 pak učinila z okruhu rovnoprávný subjekt Ruské federace. Má vlastní území, chartu, erb, vlajky, legislativní orgány, státní a místní orgány, vlastnické právo a právo legislativní iniciativy ve Státní dumě v Radě Federace.

Dekretem prezidenta republiky, z 25. července 2003, bylo v chartě Chanty-Mansijského autonomního okruhu pozměněno významné sémantické upřesnění, kdy okres dostal název Chanty-Mansijský autonomní okruh - Jugra.

V současné době se v Chanty-Mansijském autonomním okruhu nachází 22 správních celků, z nichž je 9 okresů - Bělojarský, Berezovský, Kondinský, Něžtėjuganský, Nižněvartovský, Oktjábrský, Sovětský, Surgutský, Chanty-Mansijský a 13 dalších měst jako: Kogalym, Langepas, Megion, Neftėjugansk, Nižněvartovsk, Njagaň, Pokači, Pyť-Jach, Radužnyj, Surgut, Uraj, Chanty-Mansijsk a Jugorsk.

Nejvyšším představitelem této federativní jednotky je Natálie Vladimirovna Komarová, která byla do této funkce jmenována 1. března roku 2010.

Symboly města jsou pak erb a vlajka. Objevuje se zde pět základních barev: modrá, kterou je vyobrazeno nebe, zlatá jako slunce, zelené jsou pak sibiřské lesy, bílou jsou namalovány tři hvězdy na nebi a sibiřský jeřáb. Poslední barvou je černá, která lemují celý erb nebo vlajku. Ta je symbolem ropy. Erb Chanty-Mansijsku byl přijat Dumou 25. října 2002 a autorem je Jaroslav Levko. Vlajka Chanty-Mansijského autonomního okruhu byla v Dumě přijata 27. prosince 2001. Je vytvořena na základě erbu územně-správní jednotky a taktéž plně přejímá jeho symboliku.¹⁸

---

¹⁸ История заселения. *Admhmao* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedenija/obschie/2bf3a131-370b-4cb8-8cbd-518b3ac7bb4c!/ut/p/b1/hc5tC4IwEMDxT5R3OnXbSwlyW9BQfGh7ExYhUipEFH37JgSRUN27gx__O7Bgfb4HjBA_gi3Yobl1bXptxqE5T7uNd4ks8mqd-qiZZijFKi8yrUkqKNRghFPGKfwyCf6P2E-

3. OBYVATELSTVO

Chanty-Mansijský autonomní okruh je jedním z nejlidnatějších a hospodářsky nejsilnějším subjektem federace ve své kategorii. Samotné město má, dle údajů z roku 2013, 90 961 obyvatel. Celý region pak okolo 1,4 milionu obyvatel, což je asi 0,99 % populace Ruské Federace a vytváří až 7 % hrubého regionálního produktu Ruska. Na 1km² tu připadají 3 obyvatelé, což je méně než například v sousední Kemerovské oblasti, ale zase více než Jamalskoněneckém okruhu, kde žije méně než jedna osoba na 1km². Fluktuace přesídlenců je zde velká. Vzhledem k mimořádně složitým klimatickým poměrům, by podle názorů zdravotnických odborníků, neměla optimální délka pobytu přijíždějících pracovníků přesáhnout 1 až 3 roky. Podíl mladých je zde vyšší než v celostátním průměru. V průměru 72 % populace tu žije ve městech, což v roce 1926 například činilo pouze 11%. Starší střediska najdeme nejčastěji v místech, kde železniční magistrály přetřaly splavné řeky a v základnách těžebního průmyslu.¹⁹

Podle sčítání lidu v roce 2002 bylo obyvatelstvo Chanty–Mansijsku tvořeno těmito národnostmi: Rusové tvořili 66,1 %, Ukrajinci 8,6 %, Tataři 7,5 %, Baškirové 2,5 %, Ázerbájdžánci 1,75 %, Bělorusové 1,4 % a Chantové 1,2 %

V roce 2011 se ve městě narodilo 1627 dětí, což bylo méně než za rok 2010, kdy se narodilo 1636 dětí. Úmrtnost v roce 2011 činila 520 lidí a v roce 2010 506 lidí. Do města Chanty-Mansijsk se v roce 2010 přistěhovalo 3183 lidí, což je méně než v roce 2009, kdy se přistěhovalo 4043 lidí. Z města se potom v roce 2010 odstěhovalo 683 lidí a v roce 2009 702 lidí. Porodnost tedy činí 19,7 ‰, úmrtnost je 6,3 ‰ a přirozený přírůstek - 13,4 ‰.²⁰

---

¹⁹ SKOKAN, Ladislav. *RUSKO-Geografický přehled*. Ústí nad Labem: UJEP, 2005, s. 166.

²⁰ Ханты-Мансийск. *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Ханты-Мансийск>

4. KULTURA A TRADICE

4.1 JAZYK

V oblasti Chanty-Mansijského autonomního okruhu je úředním jazykem ruština, žije zde ale spousta obyvatel Chantského a Mansijského národa, kteří i dnes hovoří chantským nebo mansijským jazykem.

Zastaralým názvem pro mansijský jazyk je vogulský, což pochází ze jména řeky Vagil nebo Vogulka. Mansijský jazyk patří do skupiny obsko–ugerských jazyků, které se řadí do ugerské podvětvě ugrofinských jazyků. Mezi Mansijci je mnoho obyvatel, pro které je mansijský jazyk rodným, je to asi 62 % Mansijsů. Pro 1 % Mansijsů je pak rodným sibiřsko-tatarský, komský, chantský nebo něnecký jazyk. Všechny tyto jazyky jsou podle průzkumů podobné maďarštině. Shodují se ve slovní zásobě, gramatice i fonetice. Dělí se na 4 skupiny dialektu. Severní (v okolí řeky Sosvy, Ljapiny a Vrchní Lozvy), západní (v povodí střední a dolní Lozvy a Pelymi), východní (na řece Kondě) a jižní (na řece Tavdě). Vzhledem k velké územní oblasti jsou rozdíly mezi dialekty poměrně velké. Nejsilnější jsou fonetické rozdíly. Rozdíly v morfologii jsou méně významné. Objevují se i četné rozdíly ve slovní zásobě, například na severu je třeba velké množství výrazů spojených s lovem jelenů, vypůjčených od Něnetců.²¹

Chantský jazyk je jazykem původních obyvatel žijících u přítoků řek Ob a Irtyš a na středním a dolním toku samotného Obu. Podle sčítání lidu z roku 2002, do populace Chantů patřilo 28 700 lidí. Většina z nich žije v Chanty-Mansijském a Jamalo-Něneckém autonomním okruhu a zbytek na severozápadě Tomského regionu. Chantská populace zůstala během XX. století více či méně stabilní, avšak počet Chantů, kteří považují chantský jazyk za svůj rodný, se výrazně snižuje: v roce 1959 to bylo 77% obyvatel z 19 410 lidí, v roce 1970 to činilo 68,9 % z 21 138 osob a v roce 1989 se číslo vyšplhalo až na 60,5 %. Neustále se zvyšuje podíl Chantů, kteří považují za svůj rodný jazyk ruštinu. V roce 1959 to bylo

---

²¹ Мансийский язык. *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: http://ru.wikipedia.org/wiki/Мансийский_язык

70,3% a v roce 1989 již 89,4 %. Chantský jazyk je rozdělen na dvě dialektické skupiny. Rozlišuje se západní, ta se dělí ještě na severní a jižní, a jižní skupina.²²

4.2 SVÁTKY

Den vodění sobů

Tato tradice se koná v únoru, obvykle ve stejný den jako Den obránce vlasti a to 23. února. V dopoledních hodinách hraje hudba, hospodyňky vaří tradiční jídlo, což je sobí maso a čaj. Svátek se slaví celý den, během něhož můžete navštívit stany, abyste si v teple vychutnali kus masa nebo stroganoff, vypili čaj nebo pohár něčeho na zahřátí. Nejdůležitější je však závod sobího spřežení. Závody se konají současně s jinými soutěži v tradičních severských sportech jako je: házení lasa na cíl, závody na saních, běh na lyžích na lov, trojskok a hod sekýrou na dálku.

Svátek kánoí

Tento svátek se každoročně koná v červenci. Je to v podstatě závod na kánoích, kdy jsou ctěny tradice předků tak, že si kánoi každý závodník vyrobí sám ze dřeva bez použití hřebíků. Muži jsou rozděleni do skupinek, kde závodí mezi sebou. Vítězové skupin se pak utkají společně. Ženy zase soutěží ve hře s tyčí. Sedí na podlaze naproti sobě a jsou zapřené nohama. Mezi nimi je v zemi připevněná tyč, ta která ji vytáhne jako první, vyhrává. Večer je pak zábava.

Svátek vodního krále Vitchona

Koná se na jaře poté, co jsou odemčeny všechny řeky a říčky. Je na počest vodního krále Vitchona, který je opředen mýty. Uctívají ho jako boha vody a ochránce rybníků a nádrží. Když loď poprvé sestoupí na hladinu, je nutné králi Vitchonovi darovat nějakou oběť. Dříve bylo pravidlem darovat kus dobytka. Dnes lidé dávají obyčejné jídlo nebo nalijí

---

²² Хантыйский язык. Wikipedia [online]. [cit. 2012-03-26]. http://ru.wikipedia.org/wiki/Хантыйский_язык

do řeky pohárek vodky. V případě neúspěšného lovu, rybáři obětují ještě jednou s prosbou lepšího úlovku. Dříve ještě darovali nejlepší rybu z celého celého dne.

Svátek vran

Příchod jara, který se tradičně slavil v den, kdy přilétají vrány. Později se začal slavit 7. dubna v den Zvěstování Panny Marie. Tento svátek je velmi oblíbený a slaví se ve všech městech a obcích Chanty-Mansijského autonomního okruhu. Vrána je pro ně symbolem ochrany života a také patronkou žen a dětí. Obvykle se v tento den připravilo sobí nebo jiné maso, navštěvovali se, bavili a tančili tradiční nebo speciální jarní tance na vítání ptactva. Tyto tance tančili především ženy, které si obličej zakrývaly šátky. Na kraji vesnice se postavily stoly, na které se nosily obětní jídla pro vrány. Na břízy zase věšeli chleby, jako symbol slunce. Ty pak snědly děti. V Kazymu připravovali vranám sobí maso s prosbou, aby na jaře neubližovali sobům a jejich mláďatům. V Severní Sosně a Ljapině v zimě přichystali maso uloveného soba, aby na jaře dětem připravili sváteční jídlo. Věřili, že vrány přináší do vesnic narození mnoha potomků.²³

4.3 KUCHYNĚ

Základem kuchyně obských ugrů je ryba, sobí maso a divočina, které se jí buď syrové, vařené, smažené nebo uzené, dále delikátní jazyky, stroganoff, krev, různé plody a piniové oříšky. Chanti a Mansy pít hodně čaje a jedí hodně chleba. Chlebě je tu celá řada druhů a tradičně se pečou v hliněné peci, která je postavena na dvoře domu. Nejdříve je zapotřebí pec dobře vytopit, potom shrabat popel a uhlí a umístit těsto dovnitř. Kromě obvyklého (tzv. Chantyjského chleba) se peče chléb například s kaviárem, chléb s krví soba či losa) a kvasný (ruský) chléb. Těsto se obvykle hněte s rybím vývarem.

Ryby jsou zde připravovány různými způsoby. Vaří je, udí, také je jedí syrové a mražené (stroganoff). Z vnitřností vyrábí rybí olej, který je spotřebováván ve své čisté podobě nebo ve směsi s různými plody. Delikatesou jsou rybí jikry, které se vyvaří z rybiho

---

²³ Праздники. *Hantymansiiskao* [online]. [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.hantymansiiskao.ru/Holidays/>

oleje. Nejčastěji se na Obu a Irtyši loví ryby jako štika, candát, síh, jeseter a bílý losos. Na jejich přítocích je možné ulovit pstruhy, tuguny, lipany, síhy.

Často je používáno i sobí maso. Pro obské ugry je charakteristické pojídání syrového sobího masa a krve. Největším požitekem je maso z čerstvě zabitých sobů. Kousky se ponoří do ještě teplé krve, chytí zuby a velmi rychlým pohybem nože se uřeže bezprostředně u rtů. Syrové maso a teplá krev obsahují velké množství vitamínu C a slouží k zvýšení obranyschopnosti organismu.

Dalším tradičním pokrmem je Porsa, což je rozdrcená, nasolená, sušená ryba i s kostmi, která se jí s tradičním chlebem.

Stroganoff je čerstvě zamražená ryba (obvykle jeseter, muskun nebo bílý losos) nebo maso z domácího nebo volně žijícího soba, které je hoblované na tenké plátky. Rybě se uřeže hlava, ocas, ploutve a udělá se řez podél zad a břicha, poté se odstraní kůže. Ryba se umístí ve svislé poloze na prkénko a po vláknech se hobluje ostrým nožem. Jedí ji se solí a v poslední době se začal přidávat i pepř. Mražené maso a ryby jsou považovány za delikatesu a často se podávají hostům.

Tradiční je i pokrm zvaný Jukola, což je na slunci sušená ryba. Větší ryby jako štika nebo síha vykuchají od páteře, nečistí a nesolí, maso okolo páteře pak nakrájí na kostky. Poté dělají malý řez v ocase, ke kterému připojí ocas jiné ryby. Aby se ryba v průběhu sušení na slunci nezvlnila, dávají pod ní příčné vzpěry ze dřeva. Jukola se tradičně ve velkém množství připravuje na zimu.²⁴

---

²⁴Национальная кухня. *Hantymansiiskao* [online]. [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.hantymansiiskao.ru/Holidays/>

5. EKONOMIKA

5.1 PRŮMYSL

Chanty-mansijský autonomní okruh patří k největším zásobárnám plynu a ropy v celé Ruské federaci. Významně podporuje jak ekonomickou situaci státu, tak i růst rozpočtu a podíl investic do těžkého průmyslu. Jeho produkce v těžbě ropy tvoří až 6,9 % celosvětového podílu. Odvádí tak největší úhrn daní do státního rozpočtu, taktéž je leaderem ve výrobě elektrické energie a v průmyslové výrobě. K dalším odvětvím patří zpracování plynu, dřevozpracovatelský průmysl a výroba stavebních materiálů.

V Chanty-Mansijském autonomním okruhu se nachází jeden z největších elektroenergetických komplexů v zemi. Ten je i příčinou toho, že se průmyslu v této oblasti velmi daří. Zhodnocení výsledků z roku 2006 ukázalo, že z celkového vývozu federace, který činil 11,3 %, vývoz Chanty-Mansijského autonomního okruhu tvořil 7,9 % podíl. To znamená, že se jedná o velmi rychle se rozvíjející region, který vytváří příhodné investiční prostředí pro nové podnikatelské záměry. Jak se však ukázalo, produkce Chanty-Mansijských ropných polí již pravděpodobně dosáhla svého vrcholu v 80. letech 20. století. Hlavním úkolem je nyní rozvoj takových odvětví, která budou schopna nahradit produkci ropného sektoru. Dle průzkumu místní vlády, bude mezi nejvíce výhodné investovat do zpracování ropy, dřeva, výroby stavebních materiálů, chemického průmyslu, farmaceutického průmyslu, sklářství, energetiky, těžby uhlí, vysoce technologického průmyslu a zpracování pevných nerostných surovin. Vážným problémem, je ale pro rozvoj průmyslu v této oblasti, zaostalost dopravní sítě a taktéž vliv klimatických podmínek.

V oblasti jsou hlavními vývozními artikly: ropa (až 99 % z celkového objemu regionálního exportu), ropné výrobky a průmyslové výrobky. Naopak se dováží stroje, technická zařízení, materiály, spotřební zboží a moderní technologie.

Na území okruhu se kromě ropy a zemního plynu těží i zlato a křemen. Najdeme zde i významná naleziště černého a hnědého uhlí, olova, mědi, zinku, železné rudy, bauxitu, tantalu a niobu. Byla objevena i nová naleziště stavebních písků, cihlářských hlín a dekorativních kamenů

Jak již bylo řečeno, mezi hlavní odvětví průmyslu patří těžba ropy a plynu. V roce 2008 se těžilo na 278 nalezištích. Objem denní těžby se rovnal 762,7 tis. t. Každoročně se na vrcholu největších těžařských společností umísťují: Surgutneftegaz a.s. - 64,3 mil. t, NK Rosneft a.s. - 62,6 mil. t, NK LUKOIL a.s. - 57,8 mil. t, TNK-VR Management a.s. - 48,9 mil. t, NGK Slavneft a.s. - 23,3 mil. t, Gazprom neft a.s. - 9 mil. t, NK RussNeft a.s. - 7,4 mil. t, NK JUKOS a.s. - 1,1 mil. t, NK Bashneft a.s. - 0,6 mil. t.

5.1.1 ČESKÉ FIRMY V CHANTY-MANSIJSKU

Potenciál k výhodným investicím láká do Chanty-Mansijské oblasti i spoustu českých firem. Jedná se především o strojírenské firmy. Podporou, pro navazování obchodních kontaktů, jim je Honorární konzulát České a Slovenské republiky, který zde působí od roku 2005. V roce 2006 pak byla podepsána mezi vládou Chanty-Mansijské autonomní oblasti Banskobystrickým samosprávným krajem dohoda o dlouhodobé spolupráci. Okruh je taktéž partnerem Jihomoravského kraje.

Původem třebíčská firma Tedom, například do Chanty-Mansijsku dodává kogenerační mobilní jednotky, které slouží místo pozemního elektrického vedení. To v oblasti není možné použít vzhledem k velkým vzdálenostem mezi objekty. Elektřinu zde ještě do dnešní doby nemá až 90 obcí.

Další českou firmou působící v této oblasti je Tesla. V Chanty-Mansijsku montuje a i do něj dodává vysílače pro přenos digitálního televizního vysílání. Město tak bude prvním regionem v Rusku, který přechází na digitální vysílání.

Společnost Aircraft Industry z Kunovic s Jugrou zase podepsala kontrakt na dodávku deseti letadel L 40.

Firma Preciosa, která má hlavní sídlo v Jablonci nad Nisou, se zabývá výrobou lustrů, skleněných figurek a bižuterie. V Surgutu, vzdáleném asi 300 km od Chanty-Mansijsku, založila společný podnik pro výrobu již zmíněných výrobků.

Úspěšnou firmou působící v této oblasti je taktéž další česká firma ČKD Nové Energo. Ta dostala zakázku na rekonstrukci energetiky v oblasti.

V sousedním Jamaloněneckém autonomním okruhu se bude stavět nová severní železnice, která povede vedle tolik známé Stalinovy mrtvé železnice. Kontrakt na stavbu, která bude stát okolo 40 miliard korun, dostala česká firma OHL ŽS. Tato stavba bude mít velký vliv i na ekonomiku Chanty-Mansijského kraje, který se tak pro firmy stane dostupnějším. Tento potenciál hodlá využít řada českých podniků.²⁵

5.2 ZEMĚDĚLSTVÍ

V současné době je zemědělství jedním z nejdynamičtější se rozvíjejících odvětví v Chanty-Mansijském autonomním okruhu. Hospodářský růst některých druhů zemědělských výrobků je až desítky procent. Nejvíce se rozvíjejí místní farmy, které podporuje správa Chanty-Mansijské oblasti.

V ekonomické struktuře Chanty-Mansijského autonomního okruhu zemědělství netvoří velký podíl. Hlavním zdrojem rozpočtových příjmů v této oblasti je po mnoho let těžba ropy a zemního plynu. Kromě toho je z objektivních důvodů úplný rozvoj zemědělství v Jugře prakticky nemožný. Značná část okresu je pokryta lesy a vegetační období je zde pro většinu plodin krátké. V těchto zeměpisných šířkách se nikde na světě plodiny nepěstují. Dokonce i během sovětského období, kdy se pěstování plodin v severních oblastech skutečně rozšiřovalo a jeho vývoj byl často navzdory ekonomické proveditelnosti, nepřekračovala celková osevní plocha v oblasti 8000 ha, což je jedna setina procenta z celkové rozlohy okresu.

V posledních letech se zemědělství v okruhu vyvíjí poměrně úspěšně, čemuž významně přispívá finanční podpora od místní vlády. Je to částečně i kvůli tomu, aby se zachovala tradiční řemesla domorodých národů, kteří obývají tuto oblast. Jsou to rybolov a samozřejmě i chov sobů.

Díky současné úrovni techniky a technologie je v těchto přírodních podmínkách, které jsou typické pro tuto oblast, možné velmi úspěšně rozvíjet tradiční chov zvířat. Tyto specifické sibiřské podmínky navíc umožňují zabývat se i velmi netradičními zemědělskými sektory jako je výkup a zpracování volně rostoucích rostlin a plodů. Využívá se březová kůra,

---

²⁵ Chanty-Mansijský AO. *i-RU*[online]. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.irucz.ru/cz/info/114008702000/chanty-mansijsky-ao/oblast/>

kopřivy, brusinky, borůvky, hříbky a jiné. Neobvyklým typem zemědělství je taktéž chování kožesinových zvířat v zajetí. Chovají se například lišky, polární lišky, američtí norci, soboli a nutrie.

Nyní je v kraji realizován program: "Rozvoj zemědělsko-průmyslového sektoru, výkupu a zpracování volně rostoucích rostlin Chanty-Mansijského autonomního okruhu - Jugry na období 2011-2013 a na období do roku 2015." V rámci tohoto programu, existují různé typy podpory v zemědělství: dotace pro začínající zemědělce, dotace na zvýšení počtu stád sobů, dotace na části pořizovacích cen pro nákup chovných zvířat, úhradu úroků z úvěrů, sociální dávky na bydlení a tak dále.

Financování zemědělského odvětví je dotováno z různých zdrojů včetně federálního rozpočtu. Většina financí ale stále pochází z regionálního rozpočtu. V roce 2012 bylo z okresního rozpočtu použito téměř 80% na financování zemědělského odvětví v oblasti. V průběhu posledních pěti let se roční financování zemědělského odvětví, ze zdrojů okresního rozpočtu, téměř zdvojnásobilo. V roce 2008 bylo použito 691,2 milionu rublů a v roce 2012 až 1247, 0 milionu rublů.

Podpora pro zemědělce již vykazuje první pozitivní výsledky. Zemědělství je nyní v této oblasti nejdynamičtěji rozvíjejícím se odvětvím. Růst produkce ve většině kategorií zemědělských produktů ve výsledcích tvoří až dvouciferná čísla. A to navzdory skutečnosti, že v roce 2012 na tom bylo státní zemědělství opravdu špatně. Nejrychleji roste produkce živočišné výroby. Ve srovnání s předchozím rokem, se na konci roku 2012 počet skotu meziročně zvýšil o 13,7 %, prasat o 17,2%, drůbeže o 23,6%. Výroba masa vzrostla ve srovnání s rokem 2011 o 25,5% a mléka o 8%.

Aby se zemědělství v Chanty-Mansijské oblasti dařilo ještě lépe, je zapotřebí mnoha investic a práce. Největším problémem je nedostatečná infrastruktura, která brání přílivu nových podnikatelských záměrů, jak v zemědělství, tak i v průmyslu. Pravidelně se konají schůze místního zastupitelstva s farmáři a o vylepšeních pro rozvoj zemědělství se jedná i s federální vládou.²⁶

---

²⁶ Агропромышленный комплекс Югры растет за счет фермеров. RIA [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://ria.ru/economy/20130729/952743420.html#13975830389823&message=resize&relto=register&action=addClass&value=registration>

5.3 SPORT

Sport je v Chanty-Mansijsku velmi populární. Město i bohatí sponzoři vytváří velmi kvalitní podmínky pro konání sportovních akcí světového formátu. Sjíždí se sem nejlepší sportovci světa a s nimi i spousta jejich fanoušků, kteří je přijedou podpořit. To rozvíjí velký turistický potenciál tohoto města a v neposlední řadě je podporován i růst ekonomiky. Konají se zde akce mezinárodního a národního významu. Nejznámější jsou: Světový šampionát a Světový pohár v biatlonu, Pohár LEN ve vodním pólu, Světová šachová olympiáda, Mistrovství světa v šachu, Mistrovství světa v šachu žen, Světový pohár v šachu, Mezinárodní šachový turnaj A. E. Karpova, Pohár ropných nalezišť v boxu věnován objeviteli jugorské ropy F. Salmanovu, Mistrovství světa v lyžování a biatlonu tělesně postižených, III. Národní letní univerziáda.

V roce 2012 sportovci Chanty-Mansijsku získali 2532 medailí, z toho 967 zlatých na celosvětové a ruské úrovni. V kraji se konalo 52. národních a sedm mezinárodních soutěží. Místní trenéři vychovávají sportovce světového formátu. Za poslední dva roky se 173 sportovců z oblasti stalo mistry Ruska a 8 z nich pak ještě mistry světa.

Dle vyhodnocení ročních výsledků z roku 2011 a 2012, byl Chanty-Mansijský autonomní okruh – Jugra uznán jako jeden z předních regionů Ruské federace, co se organizace sportovních aktivit týče.

V současné době je v kraji provozováno asi 2246 sportovních zařízení, z toho 278 sportovních hal, 1071 tělocvičen a 105 bazénů. Kromě standardních sportovních zařízení byly postaveny i jedinečné objekty sloužící pro sportovní účely. Centrum zimních sportů A. V. Filipenka v Chanty-Mansijsku je jedním z nejlepších biatlonových center na světě. Lyžařské středisko se nachází v geografickém středu Chanty-Mansijsku. V roce 2005 Mezinárodní biatlonový svaz navrhl Chanty-Mansijský biatlonový komplex jako pořadatele soutěže v roce 2005. Ta se koná pod hlavičkou Mezinárodního olympijského výboru každé dva roky. Tímto jmenováním zařadili biatlonový komplex Jugra na úroveň takových závodů jako je například Oberhof, Ruhpolding, Antholz a jiné.

Hodně pozornosti je v okrese taktéž věnováno vývoji sportu tělesně postižených. S touto skupinou lidí pracují specialisté ze sportovního centra pro postižené.

Kromě toho se v regionu rozvíjí národní sporty původních obyvatel. Jsou to: severský víceboj, závody sobů a jízda na kánoích, lovecký biatlon a národní boj.²⁷

5.4 EKOLOGIE

Průmyslové znečištění je na území Jugry způsobeno především rozvojem odvětví ropy a zemního plynu, taktéž rozšířením městské infrastruktury autonomního okruhu. Agresivní průmyslové vlivy způsobují obrovské škody na jedinečné přírodě Chanty-Mansijského autonomního okruhu. Jedná se zde o znečištění půdy naftou a jejími produkty, taktéž odpady z vrtů a mineralizovanou vodou. Velkým nebezpečím je spalování doprovodného zemního plynu ve spalovacích pecích a jeho produktů, které padají na zem a do vody.

Dalším faktorem, který ovlivňuje stav životního prostředí, jsou veřejné služby. Nedostatečně efektivní provoz čistíren odpadních vod vede ke značnému znečištění vodních objektů.

Za účelem snížení negativního dopadu na životní prostředí, vláda zavedla cílené programy. Ty jsou podmíněny finančními prostředky, dodržováním pravidel a časových lhůt pro realizování vědecko-výzkumných, organizačně-ekonomických a dalších opatření k zajištění účinného řešení konkrétních problémů v oblasti ochrany životního prostředí.

Cílené programy a plánované obecní akce jsou financovány z rozpočtů obcí. Mezi hlavní aktivity v oblasti ochrany životního prostředí patří:

- Modernizace a rekonstrukce objektů sloužících k zásobování vodou;
- Projektování a výstavba čistíren odpadních vod;
- Sanace, odstranění skládek a obnova degradovaných pozemků;
- Projektování a výstavba míst pro ukládání odpadu z domácností a průmyslu.

---

²⁷ Спорт. *Admhmao* [online]. [cit. 2012-04-6]. Dostupné z: http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedeniya/obshie/80d7dcd6-b4ba-4f3b-988c-32f831236990!/ut/p/b1/hc5tC4IwEMDxT5R3c-q2lxLkUzUUtbY3YREiNYWIom_fhCASqnt38ON_BxoUEYHLKSU-bEH3za1rm2s39M153HWwC5OyqLOIoOSSYxIvijKXkkYxgw2ozCplFX6ZEP9H9CfBvLJEeDhP0tDI3J-CSSoIL_DjB2UBexc44WgLtagwTxHjAEpQS0hBd3vj3A_GQYdxMR6njFHhCdeHzQrW8WCOYPTlMTsVNkLbJyft0!/dl4/d5/L2dBIS9nQSEh/

Vláda autonomního okruhu podepsala se všemi hlavními ropnými společnostmi socio-ekonomickou dohodu o spolupráci, kde jsou stanoveny opatření zaměřená na prevenci a snížení počtu nehod (výměna opotřeбенých potrubí), jakož i odstranění nahromaděných škod na životním prostředí (rekultivační práce).

Základem územní ochrany přírody autonomní okruhu, je soustava zvláště chráněných přírodních územních oblastí. Tyto území chrání typické a jedinečné přírodní reliéfy, taktéž rozmanitost flóry a fauny. V Jugře existuje 24 zvláště chráněných území o celkové rozloze 2.700.000 ha, což je 5,2 % z celkové rozlohy okruhu. Kromě toho se v rámci kraje vyskytují dva mokřady mezinárodního významu: "Верхнее Двубье" a "Нижнее Двубье". Jejich celková plocha je více než 1.000.000 ha a jsou určeny k ochraně stanovišť vodního ptactva.

Do Červené knihy Jugry je zapsáno 71 druhů živočichů, 140 druhů rostlin a 16 druhů hub. Mezi ně patří: Západosibiřský říční bobr, berneška rudokrká, čáp černý, labuť malá, orel skalní, orel mořský, bílý jeřáb, pstruh, sumec sibiřský, jeseter sibiřský, ještěrka obecná, rosnička, kaprad' samec, koniklec žlutý, zimozelen okoličnatý, prstnatec, vrba *Salix arbuscula* a další druhy.

Na území Jugry se v současné době rozvíjí systém průběžného environmentálního vzdělávání, jehož součástí je síť vzdělávacích institucí různých úrovní a informační ekologicko-vzdělávací místa (síť zvláště chráněných přírodních oblastí, médií a knihovních systémů).

Jedním z nejdůležitějších způsobů utváření ekologické kultury v této oblasti je mezinárodní ekologická akce s názvem "Zachraňovat a chránit"- rozsáhlý projekt realizovaný na území autonomní oblasti od roku 2003. V rámci této kampaně se každoročně koná více než čtyři tisíce akcí okresní, ruské i mezinárodní úrovně: konference, fóra, atd.²⁸

---

²⁸ Экология. *Admhmao* [online]. [cit. 2012-04-6]. Dostupné z: http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedeniyia/obshie/daf35ff7-d9b9-47ed-aabf-73ff5cdac083!/ut/p/b1/hc7bCoJAEIDhJ8oZXXV3LyXIQ-CqeGj3JjRChFYhwujtWyGIhGruBj7-GVAgbe47jBDbgwOosZ2Hvr0N09hell35xyAui3of2iiYYBhHu6LMhSBhRKEBmRoljclvE-C_SAJq6LR1P2kLLcq4w5hHKCxc5Y4HjTBX1GcD88o0uIvbOAKWvgarIyF5gR9PSgPou8BshqZQ8wrzBDHyoQSZQRpN-gxaXR-bDodMz_0TVGZScQ!!/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/

6. POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU

6.1 MAPOVÁNÍ TURISTICKY ATRAKTIVNÍCH MÍST

Chanty-Mansijsk je centrem obchodního a veletržního ruchu, což má velmi významný vliv na tvorbu cestovního ruchu. Ve městě se koná většina mezinárodních obchodních, vědeckých a sportovních akcí. Jak již bylo v kapitole o sportu a ekologii řečeno, jedná se o Mistrovství světa a Mistrovství Ruska v biatlonu, Mezinárodní filmový festival "Дых огня", Mezinárodní ekologická akce "Zachraňovat a chránit", Světový pohár a mistrovství Ruska v šachu, Světový kongres ugrofinských národů. Tyto akce národního či světového měřítka lákají do města spousty turistů a tím zvyšují atraktivitu regionu i jeho ekonomickou situaci.

V dnešním světě se velké oblibě těší ekoturistika. Lidé se stále více vracejí ke svým kořenům, podporují výrobu bio produktů a chovají se ekologicky. Příroda je pro ně velmi důležitá a proto se například zakládá velké množství národních parků a rezervací. V Chanty-Mansijském autonomním okruhu se nacházejí dva národní parky: "Юганский" a "Малая Сосьва", čtyři přírodní parky "Сибирские Увалы", "Кондинские озера", "Самаровский чугас", "Нумто", tři rezervace federálního významu: "Верхне-Кондинский", "Васпухольский", "Елизаровский" a čtyři rezervace krajského významu: "Сорумский", "Унторский", "Вогулка" a "Березовский". Všechny z nich mají velký potenciál pro rozvoj ekoturistiky. Speciální okruhy po ekologických stezkách a organizace ekologicko-etnografických expedicí umožňuje turistům, aby se seznámili s ekosystémem regionu a jeho historickým a kulturním dědictvím.

Na území autonomní oblasti se nachází 35 muzeí a jejich poboček, včetně šesti státních: Státní umělecké muzeum, galerie G. S. Rajševa, Muzeum lidového umělce SSSR V. A. Igoševa, Muzeum geologie, ropy a zemního plynu, Muzeum člověka a přírody a etnografické muzeum pod širým nebem "Топым Мaa". Muzea pod otevřeným nebem, tzv. skanzeny, jsou v současné době všeobecně uznávanou formou uchování národního kulturního dědictví, které plně demonstrují prvky každodenního života, kultury a tradic domorodých národů žijících na území Jugry po dobu tří tisíciletí. V oblasti ještě stále vedou tradiční život Chantové, Mansijsi a Něnečtí. Pokud chcete vidět způsob života potomků starobylých Obských Ugrů, jsou organizovány etno výlety. Jezdí se do osídlení Varjegan

v Nižněvartovském okrese, do Kyšiku v Chanty-Mansijském okrese, do vesnice Russkinskije v Surgutském okrese a do vesnice Berezovskij v Bělojarské oblasti.

Další raritou je divadlo obsko-jugerských národů. Je to jediné divadlo na světě, které chrání tradice a kulturu původních obyvatel severu – Chantů a Mansijsů.

Díky stabilní sněhové pokrývce a kopcovitému terénu, jsou stále více populární extrémní sporty a aktivní cestovní ruch. Rozvíjejí se sporty jako lyžování, snowboarding a kiting na sněhu. V autonomní oblasti je 7 lyžařských středisek: Chanty-Mansijské lyžařské areály "Хвойный Урман", "Кедровый", "Трехгорье", v Nižněvartovsku pak: "Каменный Мыс", a v Surgutu se lyžuje a sáňkuje v areálu Duha, lyžařské středisko "Карпоспат" je v Njaganu a středisko "Северное сияние" v Рыт'-Jachu. Během léta mají turisté možnost zkusit rafting na divokých horských řekách Sibíře.

Dalším lákadlem kraje je lázeňská turistika. V regionu se nachází mnoho míst s minerálními vodami a léčivým bahnem. Své zdraví si můžete zlepšit hned v několika resortech. Ve městě Surgut v sanatoriu "Кедровый лог", v Kogalymu se nachází vodoléčebné centrum přímo v místní nemocnici, v Nižněvartovsku je sanatorium "Нефтяник Самотлора". V Jugorsku se zase nachází sanatorium "Тюмень Транс Газ", v Chanty-Mansijsku můžete navštívit wellness centrum hotelu "Cronwell Resort Югорская долина 4*" a léčebné koupele v městské nemocnici v Chanty-Mansijsku. Kromě toho se ve 160 jezerech autonomního okruhu nachází unikátní naleziště černého organického bláta - sapropelu, které má léčivé účinky. Ty jsou kvalitou srovnatelné s bahenními lázněmi, které nabízí ty nejlepší lázeňské komplexy.

Netradičním odvětvím turismu jsou taktéž exkurze do různých firem zpracovávajících ropu. Jezdí se například do továrny Lukoilu, Rosneftu a Surgutneftegazu. Turisté se seznamují s těžbou ropy, ukazují jim jak se "černé zlato" vyrábí a taktéž jim vykládají o historii těžby ropy na Sibíři. Každý turista si pak doveze jako suvenýr kapku ropy.

Vláda Chanty-Mansijského autonomního okruhu klade na rozvoj turismu opravdu velký důraz. Vidí jeho přínos nejen v návštěvnosti a popularizaci regionu, ale také co se ekonomického rozvoje týče.

6.1.1 PAMÁTKY

Ortodoxní komplex "Во имя Воскресения Христова"

Nejkrásnější a nejdůležitější památkou města je bezesporu ortodoxní komplex "Во имя Воскресения Христова". Ten byl postavený ke 2000. výročí narození Ježíše Krista. Věž kostela byla postavena ve stylu tradiční ruské architektury XIX. Století. Její výška je 59 metrů. Odděleně stojící zvonice má pak 62metrů. Nedaleko chrámu se nachází první ruský park slovanské literatury a kultury. Můžete zde vidět na skulptury deseti biblických přikázání. Stojí zde i památník Cyrilu a Metodějovi, a taktéž prvním duchovní Chanty-Mansijského autonomního okruhu - metropolitům Tobolským Filofejovi a Janovi.

Památník "Первооткрывателям земли Югорской"

Památník je ve formě třístranné pyramidy a je situován na nejvyšším místě města, na kopci vysokém 80 metrů. Výška pyramidy je 62 m. Každá ze stran pyramidy symbolizuje konkrétní epochu. To znamená, že se jedná o tři epochy: starověká Jugra, dobytí Sibíře družinou vojevůdce Ermaka a nálezy sibiřských ložisek ropy a zemního plynu.

Uvnitř této jedinečné třípatrové památky se nachází restaurace, muzeum a vyhlídková terasa. Nejkrásnější je pyramida ve tmě. Na její podsvícení byl použit speciální počítačový program, který v Rusku nemá obdoby. Díky tomu je možné vidět více než tisíc variant osvětlení.

Celý komplex archeoparku, kam pyramida patří, je plný nejrůznějších památníků. Zahrnuje například geologický památník, archeologický památník "Самаров городок" a sochařský park, zobrazující zvířata pleistocénu a paleolitických lidí. Je zde možné vidět sochy: "Мамонты", "Волчья стая", "Стоянка первобытного человека", "Первобытные бизоны" a další. Výška největší sochy mamuta je až 8 metrů.

Monument "Бронзовый символ Югры"

Monument byl postaven k 75. výročí Chanty-Mansijské autonomní oblasti v roce 2005. Na podstavci se nachází bronzová socha ženy, která symbolizuje Jugru - matku, která sdružuje zástupce původních obyvatel severu, vědce, naftáře, dospělé i děti.

Mezi další památníky patří skulptura "Семья хантов на привале", rotundová fontána na hlavním náměstí, fontána "Обь и Иртыш", která je plná místních zvířat a například ještě i památník Puškina a Gončarové.

6.2 DOPRAVA

6.2.1 LETECKÁ DOPRAVA

Pro Čechy je v podstatě jedinou možností, jak se do oblasti dostat, letadlo. S ohledem na velikost místního letiště, je zřejmé, že přímé lety z Evropy nelze nalézt. Vždy je zapotřebí učinit minimálně jeden přestup, a to v Moskvě. Odtud je již možné přímým letem docestovat až do Chanty-Mansijsku. Letenky jsou nejvýhodnější z Vídeňského letiště. Cena se pohybuje již od 5000 korun za obousměrnou letenku, pouze však do Moskvy. Cena je samozřejmě v závislosti na dnech cesty a taktéž na různých slevových akcích. Nejvýhodnější letenky nabízí společnost Flyniki, která je dceřinou společností Air Berlin. Letenky se dají pořídit i z jiných měst Ruska. Létá se sem i z Petrohradu, Bělojarkého, Běrezova, Jekatěrinburgu, Igrimu, Kogalymu, Kondinsku, Nižněvartovsku, Novosibirsku, Ťumeně, Urae a Ufy. Pro Čechy je ale nejlevnější cesta z Moskvy. Odtud je možné, jak již jsem zmínila, nalézt přímé letenky, anebo letenky s přestupem. Nejčastěji přes Surgut nebo Tjumen. Letenku lze najít zhruba od 6000 rublů, což při dnešním kurzu (2. 4. 2014) činí asi 3 360 korun. Tyto lety provozuje například společnost UTair, která má ve svém portfoliu nejen lety z Moskvy, ale právě i z Vídně. Pro turisty je tedy velkou výhodou, že mohou letět s jednou společností. Cena již ale nebude tak příznivá, jako například s již zmíněnými aerolinkami Air Berlin.

Po 2, 5 hodinové cestě z Vídně do Moskvy a následné 3 hodinové cestě do Chanty-Mansijsku, se ocitnete na Chanty-Mansijském letišti. První letecká dráha zde byla postavena v 70. letech minulého století a používá se dodnes. V roce 2002 byl pak postaven nový

terminál a v roce 2004, letiště Chanty-Mansijsk získalo mezinárodní status. Hlavní přepravní společností tohoto letiště je společnost UTair, ta je i hlavním přepravcem cestujících z Chanty-Mansijsku a zpět. Nejčastější jsou vnitrostátní lety a to hlavně do Moskvy na letiště Vnukovo i Domodědovo. Dále se létá například do Jekatěrinburgu, Ťumenu, Surgutu, nebo i sezóně mimo Rusko do Herakleionu na Krétu a Antálie v Turecku.

6.2.2 ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Z Moskvy se do Chanty-Mansijsku dá dojet i vlakem. Nejbližší železniční stanicí je Pyť-Jach vzdálený od Chanty-Mansijsku asi 260 kilometrů. Dále je možné přijet například ze Surgutu, kde je i letiště. Surgut je vzdálen okolo 300 kilometrů. Poslední nádraží se nachází ve městě Děmjanka, které je nejbližší ze všech jmenovaných. Vzdálenost do Chanty-Mansijsku je 240 kilometrů. Na všech těchto nádražích předsednete buď do maršrůtky, anebo na pravidelný linkový autobus.

Vlakem trvá cesta z Moskvy do Pyť-Jachu okolo 44 hodin. Vlak odjíždí buď z Kazaňského, nebo Jaroslavského nádraží. Obvykle je tento spoj vypravován 2x denně. Cena je různorodá, podle toho, jakou třídou chcete cestovat. Jízdenka na plac bude stát od 3240 rublů a více. Do luxusního kupé je ale zapotřebí si připlatit až 11 108 rublů. Vlak projíždí stanice jako Vladimír, Nižní Novgorod, Perm, Jekatěrinburg a Ťumen. Pokud se rozhodnete pro cestu do města Děmjanka, pojedete stejným vlakem, jen vystoupíte o 3 zastávky dříve. Cesta tak potrvá zhruba 40,5 hodin a lístek na plac bude stát okolo 3041 rublů. Z Děmjanky je poté možno se do Chanty-Mansijsku dopravit linkovým autobusem nebo maršrůtkou. Cena je okolo 190 rublů. Na této trase je také velmi rozšířeno cestování “BlaBlaCar“. Tato služba funguje i v České republice a jinde ve světě a je opravdu velmi oblíbená. Jedná se o to, že někdo, kdo vlastní svůj soukromý automobil, má právě tuto trasu v plánu. Napíše o svém záměru na speciální internetovou stránku a čeká, kdo by ji sdílel s ním. Poté, co se přihlásí dostatečný počet lidí, stanoví cenu. Ušetří tak on i spolujezdci.

6.2.3 AUTOBUSOVÁ A AUTOMOBILOVÁ DOPRAVA

Mezinárodní autobusové linky do Chanty-Mansijsku vyjíždějí z Pyť-Jachu, Děmjanky, Nižněvartovsku, Njaganě, Omsku, Tobolsku, Ťumenu a jiných. Například z Ťumenu do Chanty-Mansijsku jezdí autobusy až 6x denně. Lístek pak stojí od 1398 rublů výše a cesta průměrně trvá 11 až 12 hodin. Z Omsku jezdí autobusy asi 4x denně. Cesta trvá okolo 29 hodin a lístek stojí 1831 rublů. Jak jsem již zmínila v předešlém bodě, je také možno využít služby “BlaBlaCar“, která je velmi pohodlnou alternativou k autobusu.

V současné době se ruská vláda intenzivně zabývá zlepšením infrastruktury země. I v Chanty-Mansijsku se staví nové silnice. Přes město vede jeden z největších automobilových koridorů Ruska, který se nazývá “Severní okruh“. Byl postaven v roce 1996 a spojuje Chanty-Mansijsk s ostatními velkými městy. Vede přes Perm, Serov, Ivděl, Chanty-Mansijsk, Neftějugansk, Surgut, Nižněvartovsk a končí ve městě Tomsk). V roce 2004 byla dokončena stavba mostu přes řeku Irtyš, díky kterému došlo ke spojení s městem Njagaň a dalšími městy západní části Chanty-Mansijského autonomního okruhu. V roce 2010 se taktéž otevřela nová silnice vedoucí přes Gornopravdinsk, která zkrátila cestu do Ťumenu na 300 kilometrů.

Přímo v samotném Chanty-Mansijsku je možné využít služeb městské hromadné dopravy. Jezdí zde místní autobusy nebo maršrůtky, jejichž jízdní řád je dostupný na internetu.

6.2.4 LODNÍ DOPRAVA

Splavnost řek Ob a Irtyš je pouze 5 až 6 měsíců v roce. V tuto dobu je říční transport velmi využíván. Ne už ale tak, jako tomu bylo dříve, než se postavili silnice. Lodí se do Chanty-Mansijsku dováželo téměř vše. Dnes nákladní i osobní přepravu zajišťuje firma Severflot a.s. Přístaviště na řece Irtyš se nachází asi 12 až 16 kilometrů od soutoku s Obem. Osobní lodě zabezpečují přepravu lidí z mnoha měst a obcí okruhu. Taktéž pak se vzdálenějšími městy jako je Tobolsk, Omsk a Salechard.

6.3 UBYTOVÁNÍ

Díky tomu, jak velké akce národního i mezinárodního významu, se v Chanty-Mansijsku konají, nabízí město širokou škálu ubytovacích zařízení různých typů i cenových kategorií. Jako příklad jsem vybrala 5 nejlépe hodnocených hotelů nebo hostelů z cestovatelského portálu booking.com. Patří sem:

Hotel "Миснэ"

Hotel "Миснэ" si na cestovatelských portálech vysloužil nejlepší známku ze všech Chanty-Mansijských ubytovacích zařízení (8,7 z 10 možných). Nachází se na ulici Gagarina a od centra je vzdálen asi 1,3 kilometru. Hotel je zařízen v rustikálním dřevěném stylu a je unikátní tím, že kromě ruské kuchyně, hostům nabízí i pravou Chantskou. Toto zařízení svým hostům nabízí jedno až dvoulůžkové pokoje různé cenové kategorie. Za standardní jednolůžkový pokoj se snídaní zaplatíte 2300 korun na noc, za jednomístný z kategorie luxusních pak okolo 4300 korun. Turisté si na hotelu cení jeho tradičního zařízení a příjemného okolí.

Hostel "Черёмушкин лог"

Tento hostel je na cestovatelských portálech hodnocen známkou 8,6, což znamená druhé místo na žebříčku oblíbenosti. Jak již z označení hostel vyplývá, jedná se ubytovací zařízení nižší kategorie. Jeho vzdálenost od centra je 2,1 kilometru. Hostel nabízí služby prádelny, žehlení, wi-fi, společné kuchyně i koupelny. Postel ve třílůžkovém pokoji stojí 392 korun za noc. V ceně samozřejmě není snídaně. I přes nižší úroveň hostelu si lidé, za tuto cenu, pochvalují útulnost, čistotu a příjemný personál.

Ubytovací komplex "Святой Георгий"

Třetím umístěným je komplex nacházející se 2,2 km od centra města. Jeho hodnocení je 8,2 z 10. Lidem se zde líbí nové zařízení pokojů, ochotný personál a rychlé internetové připojení. Všechny pokoje jsou vybaveny televizorem, konvicí na čaj a kávovarem. V přízemí

se pak nachází restaurace. Komplex nabízí jedno až čtyřlůžkové rodinné pokoje. Cena za jednolůžkový pokoj se snídaní je od 1400 korun za noc.

Hotelový komplex "Югорская долина"

Komplex "Югорская долина" má čtyři hvězdičky. V hodnocení, na cestovatelských portálech, ale dostal známku pouze 7,9. Nachází se sice až 7 km od centra Chanty-Mansijsku, zato je však vzdálen pouhého 1,5 kilometru od letiště. Odtud hotel svým zákazníkům nabízí bezplatný přesun. Hotelový komplex nabízí spa resort s krytým i venkovním bazénem, saunu, hydromasážní vany, švédské stoly na snídani, luxusní restauraci, pokoje s televizorem, kulečnick, venkovní tenisový kurt a konferenční sál. Hostům se zde líbí blízká vzdálenost od letiště, služby wellness centra a gastronomické služby.

Hotel "На семи холмах"

Tento tří hvězdičkový hotel se nachází na Sportovní ulici, která je od centra vzdálena asi 2,6 km. Na cestovatelských portálech má velmi kladné hodnocení. Z 10 možných má 7,7 bodů. Lidem se zde líbí prostorné pokoje, výborné švédské stoly na snídani, služby wellness a posilovny. Tyto služby a dále i saunu, bar, kavárnu, televizor a wi-fi na každém pokoji, hotel nabízí. Je zde možné taktéž bezplatně parkovat. Toto zařízení nabízí jeden až dvoulůžkové pokoje a cena za noc i se snídaní je od 2000 korun za jednomístný pokoj.

6.4 GASTRONOMIE

Gastronomie je v Chanty-Mansijsku velmi rozvinutá. Na celkem nízký počet obyvatel se zde nachází opravdu velké množství kaváren, barů a restaurací, což může být zapříčiněno třeba právě velkou návštěvností při světových akcích. Z kaváren můžeme jmenovat pět nejlépe hodnocených: kavárna "Назымчанка", kavárna "Флор", kavárna "Сладкоежка" a kavárny "Аракс" a "Фламинго".

Restaurační zařízení zde nabízejí širokou škálu kuchyní z celého světa. Nejčastěji samozřejmě tradiční ruskou a evropskou. Velmi často ale i japonskou, což znamená

především sushi restaurace. Dále je možnost ochutnat asijskou, americkou, barbecue, vegetariánskou, vietnamskou a řeckou kuchyni. Pro příklad jsem vybrala 5 zajímavých restaurací z cestovatelského portálu TripAdvisor.com.

Restaurace "Таежный тупик"

Restaurace "Таежный тупик" je nejčastěji a také nejlépe hodnocenou restaurací v Chanty-Mansijsku. Nachází se v již dříve zmíněném hotelovém komplexu "Югорская долина". Vaří zde převážně ruskou, evropskou a tradiční sibiřskou kuchyni. Interiér je zařízen v původním ruském stylu. To znamená, že nábytek je vyroben ze dřeva, na zdech visí ručně tkané a vyšíváné ubrusy a je zde i velká sbírka samovarů, což dotváří celou tuto atmosféru. Mezi místní delikatesy patří bliny s kaviárem, stroganoff ze síha a bílého lososa, nakládané houby, pečené křepelky a jeřábek lesní. Ceny jsou zde vyšší, ale dle názoru turistů, úměrné k vysoké kvalitě gastronomického zážitku.

Restaurace "Посейдон"

Tato restaurace se nachází přímo v nové budově říčního přístavu na řece Irtyš. Jak již z názvu vyplývá, jedná se restauraci, která hostům nabízí především pokrmy z ryb. Interiér je k tomu značně přizpůsoben. Nachází se zde velké akvárium a na zdech visí rybářské sítě. Kromě ryb a mořských ryb na ruský způsob, zde připravují také sushi, ale i steaky z divočáka, jelení a srnčí maso. Delikatesou místní restaurace jsou kamčatský krab, humr a ústřice. Za polévku zde zaplatíte v průměru 400 rublů a za hlavní jídlo z ryby od 220 do 1200 rublů. Hosté tuto restauraci zhodnotili jako druhou nejoblíbenější v Chanty-Mansijsku.

Restaurace "Честер Паб"

Restaurace je ve stylu typické britské hospody. Stěny jsou zdobeny kamenem a hraje zde živá hudba. Restaurace slouží i jako bar, kde se každý pátek konají koncerty. Nabízí zde mnoho druhů pív a vaří převážně evropskou kuchyni. Cenově se řadí se mezi průměrné restaurace a turisté ji ohodnotili jako čtvrtou nejoblíbenější v Chanty-Mansijsku. Líbí se jim

právě atmosféra živé hudby a zahrádka v letních měsících. Nevýhodou je zase rezervace stolů dopředu, protože zde obvykle bývá plno.

Restaurace "Старый двор"

Tato restaurace se nachází přímo v centru města. Interiér je zde selského rázu, jehož atmosféru ještě dokresluje obsluha v historických kostýmech. Vaří zde kavkazskou, gruzínskou a sibiřskou kuchyni. Z evropské nabídky je možné ochutnat zvěřinu, jako je: jelení, srnčí a divočák. Dále pak koroptve, bažanty, křepelky, telecí, jehněčí, vepřové a hovězí maso. Pokud si chcete vychutnat pravou Gruzínskou kuchyni, musíte ochutnat "хачапури". Tradiční "шашлыки" pak na grilu připraví přímo před Vámi. Ceny jsou zde dle turistů vyšší, stejně tak jako v celém Chanty-Mansijsku.

Restaurace "Я За Суши"

Restaurace se v Chanty-Mansijsku nachází rovnou na třech různých místech. Nabízí i rozvoz pokrmů přímo domů. Z názvu je patrné, že se jedná o restauraci v japonském stylu a hlavním jídlem je tu sushi. Kromě sushi nabízí také různé polévky, saláty, nudle, rolky, rizota, kari i deserty. Návštěvníci zhodnotili tuto restauraci jako 7 nejoblíbenější ze všech 43 nacházejících se v Chanty-Mansijsku. Cena za jednu sushi rolku se zde pohybuje od 32 rublů, typická japonská polévka pak od 300 rublů a například nudle s některým z mas, můžete koupit od 260 rublů za porci.

7. NÁVRH VLASTNÍHO ZÁJEZDU DO CHANTY-MANSIJSKU

Chanty-Mansijský autonomní okruh, i samotný Chanty-Mansijsk, toho mají turistům hodně co nabídnout. Při vytváření své analýzy jsem našla velmi mnoho turisticky atraktivních míst, které by mohly lákat turisty. Je zde velké množství památek, přírodních krás, historických cenností, muzeí i sportovních příležitostí. Největším lákadlem, jsou ale dle mého, akce spojené s biatlonem. Jsou to akce až světového významu a proto lákají opravdu mnoho návštěvníků nejen z celé Evropy. Rozhodla jsem se tedy vytvořit návrh zájezdu na Světový pohár v biatlonu, do kterého jsem samozřejmě začlenila i kulturní a historické aspekty, tak aby tento výlet, pro sportovní nadšence a fanoušky, nebyl až tak jednotvárný. Myslím si, že i vzhledem k dalším velkým světovým akcím, které se ve městě konají, se tento zájezd může přizpůsobit právě i jim. Dle mého názoru si zde každý najde to své a je zde i dostatek prostoru pro individuální volna. Zájezd jsem záměrně započala a ukončila v Moskvě, protože ceny letenek do Moskvy, jsou z různých destinací opravdu velmi rozdílné, a taktéž může být tento zájezd míněn i pro ruské turisty.

Světový pohár v biatlonu - Chanty-Mansijsk

Završte biatlonovou sezónu na závodě Světového poháru v Chanty-Mansijsku. Zažijte neopakovatelnou atmosféru velkého biatlonového finále a poznejte krásy ruské Sibiře.

Termín: 16.03.-21.03.2015

Cena: 13 999 Kč

Stravování: Polopenze; snídaně formou švédského stolu, večeře

Ubytování: Hotel "На семи холмах"

Tento tříhvězdičkový hotel se nachází v těsné blízkosti biatlonového komplexu. Nabízí služby wellness centra, saunu, bar, kavárnu, televizor a wi-fi na každém pokoji.

Program zájezdu:

- 1. den** – v odpoledních hodinách odlet z Moskvy, doprava do hotelu, ubytování, večeře
- 2. den** – snídaně, přesun na stadion, velkolepé zahájení šampionátu, první závody, přesun do centra města – návštěva hlavního náměstí, archeoskanzenu a ortodoxního komplexu "Во имя Воскресения Христова", večeře, možnost wellness
- 3. den** – snídaně, návštěva přírodního skanzenu "Топым-Мая" - ukázky tradičních řemesel, přesun do přírodní rezervace "Долину ручьев" - sběr divokých plodin, možnost vyzkoušet rybaření, ochutnávka tradičních sibiřských pokrmů, možnost nákupu tradičních suvenýrů, večerní návrat do hotelu, večeře s hudebním doprovodem
- 4. den** – snídaně, možnost ranního lyžování ve středisku «Кедровый» nebo individuální volno, odpolední návštěva biatlonových závodů, doprovodných akcí a koncertů, večeře, možnost wellness

5. den - snídaně, návštěva sobí a pštroší farmy "Владимирская" – ukázka farmy, možnost ochutnávky místních bio produktů, koupě suvenýrů, projížďka se sobím spřežením, ukázky tradičních sibiřských sportů, odpolední návštěva průmyslového podniku Něžtėgaz – ukázky těžby ropy, zpracování a produkty, možnost koupě suvenýrů, večerní návrat do hotelu, večeře, slavnostní zakončení biatlonového šampionátu

6. den – snídaně, dopolední přesun na letiště, návrat do Moskvy

V ceně zájezdu jsou zahrnuty:

Letenka 8544 rublů, transfer z/na letiště, ubytování v hotelu "На семи холмах"- 1400-Kč/noc (množstevní sleva), polopenze: snídaně a večeře, služby delegáta

V ceně zájezdu nejsou zahrnuty:

Pobytová taxa 3 RUB/os./den, vstupní vízum do Ruska 1.690,- Kč, letenka do Moskvy (možnost hromadné objednávky), komplexní cestovní pojištění – 188,- Kč, připojištění storna 400,- Kč, půjčování lyží či snowboardu 150 rublů/hodina, skipas 120 rublů/hodina, vstupné do turistických objektů

ZÁVĚR

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala analýzu potenciálu cestovního ruchu v Chanty-Mansijsku. Hlavním cílem bylo vytvořit ucelený obraz o tomto, ne zcela známém, území a taktéž zjistit, jestli má tato oblast turistický potenciál.

V teoretické části, jsem se zabývala obecnou polohou a přírodními podmínkami Chanty-Mansijského autonomního okruhu. Vytyčila jsem přesnou geografickou polohu i polohu, co se týče umístění oblasti v časovém pásmu. Pokračovala jsem charakteristikou povrchu, jež má samozřejmě velký vliv na celkové možnosti rozvoje kraje, stejně tak jako specifický klimát, kterým jsem zabývala v následující části. Pokračovala jsem faunou a florou, nacházející se v Chanty-Mansijském autonomním okruhu, abych pak fyzickogeografickou kapitolu uzavřela vodstvem okruhu. Na tuto kapitolu jsem navázala další částí o historii. Popisovala jsem, jak celé území vzniklo od samého počátku až do současné doby. Dále jsem se věnovala i obyvatelstvu, po kterém jsem pokračovala, pro mě nejzajímavější kapitolou o kultuře a tradicích. V první části jsme se zaměřila na Chantský a Mansijský jazyk, jimiž hovoří už jen hrstka obyvatel této planety. Místní vláda se snaží tuto velkou raritu a odkaz předků uchovat v podobě různých kulturních akcí, speciálního Chantsko-Mantského divadla, či skanzenů. Dále jsem vybrala několik nejzajímavějších a velmi netradičních svátků, které se v kraji slaví. Velmi mě překvapila typická kuchyně Chanty-Mansijské autonomní oblasti, kdy často jedí syrové maso a hlavně čerstvou sobí krev. Na tuto kapitolu dále navazuje ekonomika. Největším zdrojem příjmů, pro Chanty-Mansijský region, je těžba ropy a zemního plynu. Tvoří až 6,9 % podílu světové produkce a do státní kasy tak díky tomu přitéká velké množství peněz. Co se týče průmyslu, věnovala jsem pozornost i českým firmám působícím v této oblasti a velmi mě překvapilo kolik jich je. Dále navazuji zemědělstvím, které díky klimatickým podmínkám není až tak rozvinuté, ale vláda se tuto oblast snaží rozvíjet. Sport je dalším úsekem, na který jsem se ve své práci zaměřila. Pro Chanty-Mansijsk je stěžejní z toho důvodu, že se zde konají akce světového významu a ty jsou přínosem pro místní ekonomiku a hlavně i rozvoj turistického potenciálu. Teoretickou část jsem pak zakončila částí o ekologii.

Praktická část je zaměřena na aspekty, které slouží k vývoji turistického potenciálu Chanty-Mansijské autonomní oblasti. Nejdříve jsem se zaměřila na hledání turisticky atraktivních míst, díky kterým by turisté měli zájem Chanty-Mansijsk navštívit. Našla jsem spousty vyžití, snad ve všech kategoriích, které by mohly uspokojit i náročného turistu.

Na území se nacházejí jak různé přírodní parky a rezervace, tak i mnoho muzeí a skanzenů, lázeňských center, památek, sportovního vyžití a třeba i průmyslových firem nabízejících exkurze do své výroby. V další části jsem hledala možnosti dopravy do Chanty-Mansijsku. Nejjednodušším, ale samozřejmě nejdražším způsobem dopravy je letecká doprava. Z Moskvy se dají koupit i přímé lety přímo do Chanty-Mansijsku, kde se nachází nově zrekonstruované mezinárodní letiště. Dále jsem hledala jak se do města dostat vlakem, automobilem nebo například i lodí. Zjistila jsem, že i přes velkou vzdálenost až na daleké Sibiři, je Chanty-Mansijsk velmi dobře dostupný. V následující části jsem se snažila zmapovat možnosti ubytování a gastronomických služeb oblasti. Nabídek je samozřejmě velká spousta, zřejmě i z toho důvodu, jak velké akce se ve městě konají. Rozhodla jsem se tedy z každé kategorie vybrat vzorek pěti nejlépe hodnocených zařízení na cestovatelských serverech Booking.com a TripAdvisor.com. V závěru této kapitoly jsem se snažila, dle výsledků svého pozorování turistické atraktivity, vytvořit zájezd dle vlastního návrhu, který by mohl vyhovovat velké většině turistů, kteří Chanty-Mansijsk navštíví.

Po zvážení všech nasbíraných informací, jsem dospěla k závěru, že Chanty-Mansijský autonomní okruh má velký potenciál turistického rozvoje a je zde mnoho atrakcí, které stojí za návštěvu. V této oblasti, a konkrétně především Chanty-Mansijsku, dokázali velmi dobře využít svého ne příliš příznivého klimatu a povrchu, tak aby vytvořili turisticky atraktivní místo s dalším potenciálem rozvoje. Nejlepší je dle mého úsudku zaměření se na sportovní akce světového významu, které pozvednou ekonomiku a přinesou popularitu. V tomto duchu jsem vytvořila i návrh svého zájezdu.

РЕЗЮМЕ

Предлагаемая бакалаврская дипломная работа специализируется на анализ потенциала туризма в Ханты-Мансийску. Причиной выбора темы работы был не только интерес к сфере географии и туризма, а также тот факт, что Ханты-Мансийский автономный округ является очень интересной частью Российского государства, но, думаю, что почти никто из европейцев о нем никогда не слышал.

Целью настоящей бакалаврской дипломной работы является ознакомление с Ханты-Мансийским автономным округом и его столицей Ханты-Мансийском, а также последующий анализ собранного материала – о возможностях развития туризма в области.

Представленная работа состоит из двух основных частей - теоретической и практической. Они составлены из девяти глав, включая введение, заключение, резюме на русском языке, библиографию и приложение.

Для всех частей работы я пользовалась книгами по данной проблематике, но мне пришлось очень много искать в интернете из-за того, что Ханты-Мансийск является не очень известным городом. Это, к сожалению, означает, что большая часть моей работы написана с использованием интернет источников.

Во введении в работу приведены ее основные части. Далее определены цели, которых я хочу достичь, и объяснено, почему в работе наибольшее внимание уделено туризму в этой области.

В первой главе теоретической части настоящей бакалаврской дипломной работы я описала физико-географическую характеристику данной зоны. Во-первых, географическое положение Ханты-Мансийского автономного округа. Город находится около 1900 км от Москвы, на территории Сибири в Тюменской области. Уже с 12 века его называют регионом Югра и с 1930 года определены его настоящие границы. Область включает 14 районных городов.

В следующей части я коротко определила, что область, и, конечно, также город, находится в так называемом Екатеринбургском часовом поясе и это значит, что часовой пояс UTC 6+ отличается от Московского времени на 2 часа +.

Далее описана поверхность Ханты-Мансийского автономного округа – Югра. Область находится на территории Западно-Сибирской равнины и высочайшей точкой является также высочайшая точка горного массива Урал – гора Народная. Ханты-Мансийск находится в зоне тайги, характеризующейся преобладанием хвойных лесов, образованных, в основном, видами ели, пихты, лиственницы и сосны. Остальные части земли в зоне тайги занимает вечная мерзлота, а также болота.

Следующая часть первой главы посвящена климату области, который является очень суровым. Поверхность 180 – 200 дней в году покрывает снег. Зима здесь продолжается около 7 месяцев. Лето, напротив, очень короткое, и самым теплым месяцем является июль. Весной и осенью приходят наводнения.

Предпоследние две части этой главы касаются флоры и фауны области. Что касается флоры, как уже было определено, в автономном округе большинство поверхности занимают густые леса, вечная мерзлота, а также болота. Это значит, что не существует много места для растений. Растут здесь только черника, брусника и мох. В фауне области находятся медведь, куница, рысь, россомаха, горностай, белка, белый заяц, северный олень и много видов птиц.

Последняя часть первой главы, касающейся физико-географической характеристики данной зоны, посвящена водам Ханты-Мансийского автономного округа – Югры. Главной рекой этой области является река Обь. Это одна из самых крупнейших рек в России, но также и в мире. Второй значительной рекой является Иртыш, это - главный приток Оби. В регионе находится около 300 000 озер, которые содержат лечебные грязи – сапропель.

Вторая глава данной работы посвящена истории Ханты-Мансийского автономного округа. Первое упоминание о поселках уже с Мезолита. Вокруг реки Обь всегда народы Хантов и Мансов строили малые поселка. Они ловили рыбу, изготавливали разные инструменты и приручили северных оленей. Потом уже начали возникать разные княжества, которые всегда имели столицу. Впоследствии возникло Сибирское ханство, которое позднее стало частью Российского государства. Долго была область местом для ссылки политических заключенных. С 1940 года область получила название Ханты-Мансийского автономного округа и в 2003 году еще добавили наименование Югра. В конце главы описываю символы города - герб

и флаг, а также, кто является Губернатором Ханты-Мансийского автономного округа - Югры.

Вторая часть второй главы сосредотачивается на население региона. Прямо в городе живет около 90 000 жителей, и в округе около 1,4 мил жителей. Главными жителями являются русские, но еще ханты и манси. В этой части также описываю рождаемость, смертность, естественный прирост, число иммигрантов и тех, которые переехали.

В конце главы, посвященной истории, я описала культуру и народные обычаи. В первой части описаны языки, которыми говорят жители области. Конечно, главным языком является русский язык, но я обратила свое внимание прежде всего на древние языки, хантыйский и мансийский язык. Эти языки уникальные, но число людей говорящих на них постоянно понижается. Во-вторых, описаны праздники, которые в этой области празднуют. День оленевода проводится в феврале и празднуется так, что готовят традиционное угощение, гремит музыка, происходят гонки на оленьих упряжках и другие соревнования по традиционным северным видам спорта. Вторым праздником является Праздник Обласа – это гонки на обласах и другие традиционные виды спорта. Известный тоже Праздник водяного царя Витхона. Это вскрытие рек, когда Витхону приносится жертва с просьбой одарить хорошим уловом. И последним праздником является Вороний день. На краю деревни ставят стол, а на него - жертвенную пищу для ворон, чтобы не трогали оленей и оленят. Во-третьих, писала о традиционной кухне. Ханты и манси пьют много чая, едят хлеб с кровью, рыбу, оленину и дичь. Я здесь описала традиционные блюда, как например порса - это толчёная мелкая сушёная рыба и кости от копчёной рыбы. Далее строганина – это свежемороженая рыба или мясо домашнего или дикого оленя, наструганное тонкими ломтями. И, наконец, кухню закончила блюдом юкола - сушёная на солнце рыба.

Тема третьей главы работы – экономика области автономного округа и Ханты-Мансийска. В первой части третьей главы описывается промышленность, которая является главным источником денежных доходов округа, а также и России. В округе находятся большие запасы нефти и природного газа. Добыча нефти привлекает в область очень много промышленных компаний, как например Лукойл, Газпром и Роснефть. В Ханты-Мансийском автономном округе можно найти также много

чешских компаний, о которых я тоже писала. В области находятся известные чешские фирмы, как например Tesla, Aircraft Industry, Tedom и Preciosa.

В следующем разделе описывается сельское хозяйство, которое в настоящем времени не так развито, как промышленность, но правительство начало сюда инвестировать много денег из государственного бюджета, чтобы эта отрасль развивалась. Благодаря климатическим условиям области, возможно развивать такие не очень традиционные сектора агропрома, как заготовку и переработку дикоросов, а также клеточное звероводство.

Третья часть третьей главы посвящена спорту, который играет очень большую роль в развитии туризма и экономики Ханты-Мансийского автономного округа – Югры. В Ханты-Мансийске ежегодно происходят очень большие спортивные события мирового масштаба. Это например Чемпионат и Кубок мира по биатлону; Всемирная шахматная олимпиада и Кубок мира по шахматам. Более популярным и известным является Чемпионат мира по биатлону. Чемпионат привлекает в город очень много туристов и спортивных любителей не только из России, но из других стран мира. Центр зимних видов спорта им. А.В.Филипенко в Ханты-Мансийске, который был построен для биатлонных мероприятий - один из лучших биатлонных центров в мире. В Ханты-Мансийске созданы хорошие условия для многих, прежде всего, зимних видов спорта. Кроме того, тренерами Югры готовятся спортсмены мирового уровня.

Последняя часть третьей главы ориентирована на экологию Ханты-Мансийского автономного округа – Югры. Экологическая нагрузка на территорию Югры обусловлена развитием нефтегазодобывающего комплекса и расширением инфраструктуры городов автономного округа. Правительство уже создало программы по уменьшению загрязнения. Начали строить новые очистные сооружения воды и, например, закладывать новые парки и особо охраняемые природные территории.

В последней главе, которой начинается практическая часть, я описываю потенциал туризма данной области. Начинаю с привлекательными для туристов местами округа. Упоминаю международные фестивали и мероприятия, также музеи, музеи под открытым небом и спортивные комплексы. Далее развивается лечебно-оздоровительный туризм. Можно посетить, например, компании, которые добывают нефть. В городе также находится много памятников культуры.

В следующей части последней главы я объясняю, как возможно добраться до Ханты-Мансийска. Первым упоминаемым видом транспорта является воздушный транспорт, который самый дорогой, но самый быстрый и самый удобный. Самолеты чаще всего вылетают из Москвы и прилетают прямо в Ханты-Мансийск, где находится международный аэропорт. В город можно тоже прибыть на поезде, на машине и по воде - здесь существует речной вокзал.

Следующие две части посвящены возможностям размещения а гастрономическим услугам. Гостиниц и ресторанов находится в городе очень много. Я выбрала пять ресторанов и гостиниц, чтобы показать возможности для туристов. Выбор самых любимых мест сделан из известных туристических сайтов – TripAdvisor.com и Booking.com.

Конец последней главы посвящен проекту собственной экскурсии в город Ханты-Мансийск. Я сделала экскурсию прежде всего для спортивных любителей, которые хотят посетить Чемпионат мира по биатлону в 2015 году. Думаю, что это мероприятие привлекает большинство туристов, которые хотят посетить Ханты-Мансийск. Поездка включает также культурные и исторические аспекты, чтобы понравилась не только любителям спорта и чтобы было возможно приспособить ее другим мероприятиям в городе.

Я пришла к заключению, что Ханты-Мансийск, и его округ предлагают туристам много привлекательных мест и возможно успешно развивать его потенциал. По- моему, самым лучшим направлением развития является большое сосредоточение на мероприятия мирового масштаба.

В заключении я описываю пункты своей работы и подвожу итоги, которые я сделала. Таким образом, на основании собранных мной материалов считаю, что эта работа может помочь не только ознакомлению, но и развитию туризма в не очень известную северную область России.

Работа содержит также приложения, касающиеся моей работы и список использованной литературы, электронные сайты и словарь.

BIBLIOGRAFIE

Knížní zdroje

1. SKOKAN, Ladislav. *RUSKO-Geografický přehled*. Ústí nad Labem: UJEP, 2005, 215 s. ISBN 80-7044-647-1.
2. NETOPIL, R., SKOKAN, L. *Geografie SSSR*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., 1989, 400 s. ISBN 80-04-22269-2.
3. STĚPANOVA, L., VYCHODILOVÁ, Z. *Reálie současného Ruska*. Olomouc: UP, 2011. 89 s. ISBN 978-80-244-2855-0.
4. *Příroda a lidé Země*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, s.r.o., 2003, 136 s. ISBN 80-86034-45-3.

Slovník

1. ŠROUFOVÁ, M., M. VENCOVSKÁ a R. PLESKÝ. *Rusko-český česko-ruský slovník*. dotisk 1. vyd. Praha: Leda, 2005. 980 s. ISBN 80-85927-41-1.

Internetové zdroje

1. Географическое положение. *Admhmao* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedeniya/obshie/4013d6bc-643c-422e-b5d9-8202923bef0e!/ut/p/b1/hZBdC4JAEEV_Uc7oqrv7KFZ-BJmi2e5LaIQstAoRRv--FYJIqObtwuHcy4AEwWzmctvjBA4g-2ZUXXNTQ99cpiz9Y5CUxX4T2ZixjGESr4syzzISxRRqEKGhhKHwywX4T5KCVK227idtoUUZdxjzCKWEu9zxoF6aFvnpwLwyDu5imKTbHM-BWUIEXsCPkcIA9G0wT0Fj2PMK8xQx9qEEsYJtPOgzaHl9LFpUOz12T76EFVY!/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/
2. Югра (земля). *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: [http://ru.wikipedia.org/wiki/Югра_\(земля\)](http://ru.wikipedia.org/wiki/Югра_(земля))
3. Ханты-Мансийский автономный округ - Югра, *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: http://ru.wikipedia.org/wiki/Ханты-Мансийский_автономный_округ_—_Югра
4. Географическое положение, *Admhmao* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedeniya/obshie/6cb2d62b-10bc-409c-874b-e7df078a9b3a!/ut/p/b1/hc5tC4IwEMDxT5R3OnXbS4ncNGgoPrS9CYsQ

5. Екатеринбургское время, *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: http://ru.wikipedia.org/wiki/Екатеринбургское_время
6. Западно-Сибирская равнина. *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://ru.wikipedia.org/wiki/Западно-Сибирская_равнина
7. Народная (гора). *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: [http://ru.wikipedia.org/wiki/Народная_\(гора\)](http://ru.wikipedia.org/wiki/Народная_(гора))
8. Природно-климатические особенности города Ханты-Мансийска. *Ugra-service* [online]. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.ugra-service.ru/ru.php?idp=4>
9. Обь. *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Обь>
10. Информация о водных объектах Югры. *Ugrales* [online]. [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://ugrales.ru/?q=node/1582>
11. История заселения. *Admhmao* [online]. [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedeniya/obshie/2bf3a131-370b-4cb8-8cbd-518b3ac7bb4c!/ut/p/b1/hc5tC4IwEMDxT5R3OnXbSwlyW9BQfGh7ExYhUipEFH37JgSRUN27gx__O7BgfB4HjBA_gi3Yobl1bXPtxqE5T7uNd4ks8mqd-qiZZijFKi8yrUkqKNRghFPGKfwyCf6P2E-
12. Ханты-Мансийск. *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Ханты-Мансийск>
13. Мансийский язык. *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: http://ru.wikipedia.org/wiki/Мансийский_язык
14. Хантыйский язык. *Wikipedia* [online]. [cit. 2012-03-26]. http://ru.wikipedia.org/wiki/Хантыйский_язык
15. Праздники. *Hantymansiiskao* [online]. [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.hantymansiiskao.ru/Holidays/>
16. Национальная кухня. *Hantymansiiskao* [online]. [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.hantymansiiskao.ru/Holidays/>

17. Chanty-Mansijský A. *i-RU* [online]. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z:
<http://www.irucz.ru/cz/info/114008702000/chanty-mansijsky-ao/oblast/>
18. Агропромышленный комплекс Югры растет за счет фермеров. *RIA* [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné z:
<http://ria.ru/economy/20130729/952743420.html#13975830389823&message=resize&relto=register&action=addClass&value=registration>
19. Спорт. *Admhmao* [online]. [cit. 2012-04-6]. Dostupné z:
http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedeniya/obshie/80d7dcd6-b4ba-4f3b-988c-32f831236990!/ut/p/b1/hc5tC4IwEMDxT5R3c-q2lxLkUzUUtbY3YREiNYWIom_fhCASqnt38ON_BxoUEYHLKSU-bEH3za1rm2s39M153HWwC5OyqLOIoOSSYxIvijKXkkYxgw2ozCplFX6ZEP9H9CfBvLJEeDhP0tDI3J-CSSOiL_DjB2UBexc44WgLtagwTxHjAEpQS0hBd3vj3A_GQYdxMR6njFHHcdeHzQrW8WCOYPTlMTsVNkLbJyfWft0!/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/
20. Экология. *Admhmao* [online]. [cit. 2012-04-6]. Dostupné z:
http://www.admhmao.ru/wps/portal/hmao/ob_okruga/obschie_svedeniya/obshie/daf35ff7-d9b9-47ed-aabf-73ff5cdac083!/ut/p/b1/hc7bCoJAEIDhJ8oZXXV3LyXIQ-CqeGj3JjRChFYhwujtWyGIhGruBj7-GVAgbe47jBDbgwOosZ2Hvr0N09hell35xyAui3of2iiYYBhHu6LMhSBhRKEBmRoljcIvE-C_SAJq6LR1P2kLLCq4w5hHKCXC5Y4HjTBX1GcD88o0uIvbOAKWvgarIyF5gR9PSgPou8BshqZQ8wrzBDHyOQSZQRpN-gxaXR-bDodMz_0TVGZScQ!/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/
21. Карта Ханты-Мансийского автономного округа – Югра. *Bankgorodov* [online]. 2010-2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z:
<http://www.bankgorodov.ru/region/region.php?id=73#>
22. Ханты. *Forum-pravda* [online]. 2000-2014 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z:
<http://www.forum-pravda.ru/f3/Восток-дело-забавное-342/index9.html>
23. Вороний День: не искажая сути, сохранить культурное наследие. *Ugranow* [online]. 2013[cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://ugranow.ru/2013/04/15/вороний-день-не-искажая-суть-сохранит/>
24. Khanty-Mansiysk – the capital of the world biathlon for two weeks. *Russiatrek* [online]. 2013[cit. 2012-04-14]. Dostupné z: <http://russiatrek.org/blog/sports/khanty-mansiysk-the-capital-of-the-world-biathlon-for-two-weeks/>

25. Жемчужина Югры – Ханты-Мансийск: город контрастов. *Ugra.aif* [online]. 2013[cit. 2012-04-14]. Dostupné z: <http://www.ugra.aif.ru/society/education/194115>
26. Ханты-Мансийск - столица Югры. *Федеральное казначейство* [online]. 2009[cit. 2012-04-14]. Dostupné z: <http://hantymansiysk.roskazna.ru/page/22026>

ПРÍЛОЖИЯ

Пříложа ч.1 Chanty-Mansijský autonomní okruh - Jugra²⁹

Пříложа ч.2 Chantové a Mansijci³⁰

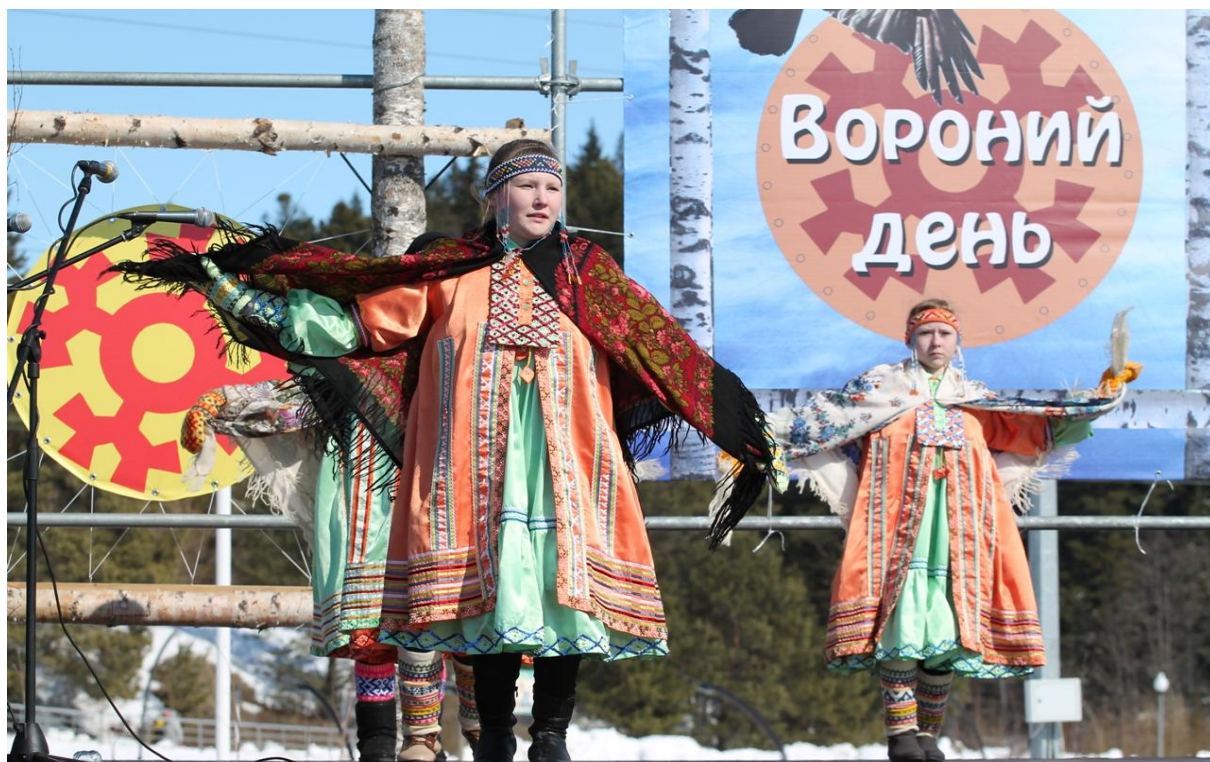

²⁹ Карта Ханты-Мансийского автономного округа – Югра. *Bankgorodov* [online]. 2010-2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.bankgorodov.ru/region/region.php?id=73#>

³⁰ Ханты. *Forum-pravda* [online]. 2000-2014 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <http://www.forum-pravda.ru/f3/Восток-дело-забавное-342/index9.html>

Пříloha č.3 Свáтек вран³¹

Пříлоha č.4 Бiатлонový areál³²

³¹ Вороний День: не искажая сути, сохранить культурное наследие. *Ugranow* [online]. 2013[cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://ugranow.ru/2013/04/15/вороний-день-не-искажая-суть-сохранит/>

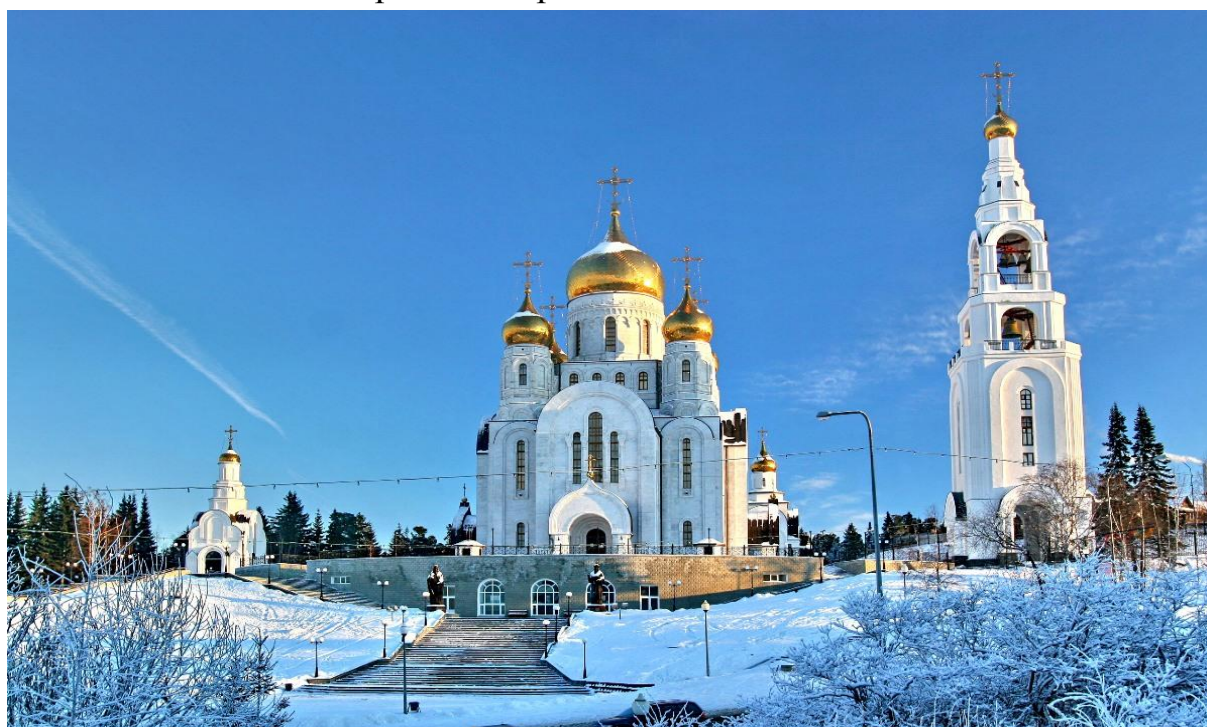
³² Khanty-Mansiysk – the capital of the world biathlon for two weeks. *Russiatrek* [online]. 2013[cit. 2012-04-14]. Dostupné z: <http://russiatrek.org/blog/sports/khanty-mansiysk-the-capital-of-the-world-biathlon-for-two-weeks/>

Пříloha č. 5 Letiště v Chanty-Mansijsku³³

Пříloha č.6 Kostel "Воскресения Христова"³⁴

³³ Жемчужина Югры – Ханты-Мансийск: город контрастов. *Ugra.aif* [online]. 2013[cit. 2012-04-14]. Dostupné z: <http://www.ugra.aif.ru/society/education/194115>

³⁴ Ханты-Мансийск - столица Югры. *Федеральное казначейство* [online]. 2009[cit. 2012-04-14]. Dostupné z: <http://hantymansiysk.roskazna.ru/page/22026>

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: Tereza Šerková

Název katedry: Katedra slavistiky

Název fakulty: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název bakalářské práce: Analýza turistického potenciálu Chanty-Mansijsku

Vedoucí práce: Elena Bílá, pod záštitou Mgr. Jekatěrinny Mikešové, Ph.D.

Počet stran: 57

Počet znaků: 71 521

Počet příloh: 6

Počet titulů použité literatury: 31

Klíčová slova: Chanty-Mansijsk, Rusko, cestovní ruch, turistický potenciál, povrch, vodstvo, fauna a flora, biatlon, obyvatelstvo, historie, kultura, tradice, průmysl, ekologie

Charakteristika bakalářské práce: Tato bakalářská práce se zabývá analýzou potenciálu cestovního ruchu v Chanty-Mansijsku. Skládá se ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část obsahuje 3 hlavní kapitoly, které jsou zaměřeny na geografii, historii a ekonomiku Chanty-Mansijské oblasti. Praktická část se zaměřuje na turistický potenciál Chanty-Mansijsku a je zde i návrh zájezdu do Chanty-Mansijsku. V závěru jsou shrnuty výsledky analýzy potenciálu cestovního ruchu v Chanty-Mansijsku. Tato práce v příloze také obsahuje fotografie z dané oblasti.

ANNOTATION

Surname and name: Tereza Šerková

Name of department: Department of Slavonic Studies

Name of faculty: Philosophical Faculty Palacký University Olomouc

Name of work: Analysis of tourism potential in Khanty-Mansiysk

Work leader: Elena Bílá, under the patronage of Mgr. Jekatěrina Mikešová, Ph.D.

Number of symbols: 71 521

Number of titles of used literature: 31

Key words: Khanty-Mansiysk, Russia, tourism, tourism potential, surface, waters, fauna and flora, biathlon, population, history, culture, traditions, industry, ecology.

Characteristics: This thesis is interested in analysis of tourism potential in Khanty-Mansiysk. It consists of two parts – theoretical and practical. There are three main chapters in theoretical part, which are focused on the geography, history and economy of Khanty-Mansiysk area. Practical part is focused on the tourism potential in Khanty-Mansiysk and there is a tour project to Khanty-Mansiysk, too. There are the results of analysis of tourism potential in Khanty-Mansiysk. There are enclosed photos from this area.